PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo — Cena 60 lir — Leto XXIV. Št. 197 (7090) — TRST, četrtek, 29. avgusta 1968

POLOŽAJ NA ČEŠKOSLOVAŠKEM SE NORMALIZIRA

Kljub določenim pomislekom glede umika čet čedalje bolj prevladuje podpora Dubčku

Narodna skupščina zahteva, da se roki umika čet točno določijo - Poziv Svobode, Dubčka, Černika, in Smrkovskega za mir in disciplino je prebivalstvo razumevajoče sprejelo - Zapleteno vprašanje vodstva KPČ - Čete so se umaknile iz središča Prage

PRAGA, 28. — Položaj v glavnem mestu Češkoslovaške kot tudi v drugih mestih in pokrajinah se počasi normalizira in se utrjuje podpora Dubčku ter ostalim voditeljem. Včeraj je prišlo do izraza precejšnje nezadovoljstvo s sporazumom spretjem v Moskvi, kasneje pa so prevladali realistični razlogi in stvarna ocena položaja, kot sta to včeraj v svojem govoru poudarila tako Dubček kot Svoboda.

Stirje najvidnejši predstavniki: Dubček, Svoboda, Černik in Smrkovsky so danes ponovili poziv, da naj prebivalstvo ostane mirno in da naj se ne puste zapeljati v dejanja, ki lahko pripeljejo do nacionalne katastrofe. V pozivu je rečeno, da so se čete že pričele umikati in da se bodo še nadalje umaknile in da je treba podpreti vse napore, da se položaj uredi, saj bo samo od tega odvisen postopen in tudi dokončen umik čet.

Vendar pa obstajajo tudi ugledna stališča proti sporazumu, odnosno določena rezerviranost glede pogojnosti izvrševanja sporazuma. Skupščina je v tej zvezi sprejela resolucijo, v kateri se sicer zahvaljuje voditeljem, ki so se pogajali v Moskvi in jim izraža polno zaupanje, istocasno pa poudarja, da je bila okupacija ilegalna, da nasprotuje mednarodnim sporazumom in določilom o človečanskih pravicah OZN. Skupščina je zavrnila predloge o nevtralizaciji in je mnenja, da mora Češkoslovaška ostati v okviru socialističnih držav. Nato izraža prepričanje, da je češkoslovaška armada sposobna braniti svoje zahodne meje in zahteva da se «določijo točni roki o čim hitrejšem umiku tujih čet iz domovine». Zahtevajo tudi takošnjo izpustitev vseh pripornikov in pravijo, da se bodo ravnali po načelih partijskega in vladnega programa. Tudi skupščina je pozvala prebivalstvo, da mora ostati enotno in da naj ne nudi pretvez za intervencije proti ljudstvu in proti državi.

Predsednik vlade Černik je v svojem govoru prebivalstvu izjavil, da se bodo čete umikale v več etapah. Najprej se bodo umaknile iz mest. Naslednje etape pa bodo predmet pogajanj. Černik je dejal, da so na pogajanjih v Moskvi dosegli, da se tuje čete ne bodo vmešavale v notranje zadeve države. Zahvalil se je češkoslovaški armadi za njeno disciplinirano ravnanje, ko je ubogala ukaze in preprečila prelivanje krvi. Še zlasti pa se je zahvalil ljudstvu za tako odločno in istočasno disciplinirano zadržanje.

Černik je tudi napovedal, da se bodo v kratkem pričela v Moskvi pogajanja o gospodarskih vprašanjih, ko bodo obravnavali tudi reparacije stroškov, do katerih je prišlo v ČSSR zaradi okupacije.

Tajni listi danes niso izšli in tudi češkoslovaške radijske postaje oddajajo samo krajše vesti in pozive, v glavnem pa oddajajo glasbo. Z ulic so izginili stenčasi, pozivi, plakati in drug propagandni material, s katerim so bili vse prejšnje dneve Praga in ostala mesta dobesedno prekriti. Novinarji so sporočili, da so začasno prenehali z delom, da bodo v miru premislili, kaj naj naredijo. V tej zvezi že prihajajo vesti, da se nameravajo podvreči avtodisciplini, ki jo je zahteval tajnik partije Dubček.

Sovjetske čete so zapustile središče mesta in so ostale samo v okoliških predelih, v mestih pa stražijo le še redka poslopja, pa še ta na bolji diskreten način, tako da so tanke odstranili iz glavnih ulic in so jih postavili na vrtove.

Dopoldne je prišlo do demonstracije, v kateri so nosili napise, da se ne strinjajo s sporazumom. Vendar je bila demonstracija manj številna in se popoldne ni več ponovila, ker so se tudi mladinci očitno odzvali omenjenemu pozivu štirih najvidnejših češkoslovaških voditeljev.

Med najbolj zapletenimi vprašanji reševanja položaja v ČSSR je tudi vprašanje rešitve težav v vodstvu partije, saj vse kaže, da SZ ni pristala na izredno zasedanje partijskega kongresa in da sta tako še vedno v določeni meri dva centralna komiteja, od katerih v novem ni več nobenega predstavnika proti-Dubčkove smeri, v starem pa so osebnosti, ki jih SZ na vsak način hoče ohraniti v vodstvu partije. Dubček je imel danes dolgotrajne razgovore z obema centralnima komitejema in verjetno skuša tudi glede tega vprašanja doseči komrpomis, tako da bi prišlo do zlitja obeh organizmov, pri čemer bi odstranili nekatere najbolj osovražene predstavnike, kot so tudi trije člani, ki so itak za sedaj ostali v Moskvi.

Praški radio je sporočil, da so odstranili z mesta ravnatelja agencije ČTK Miloslava Suleka, ker je hotel, da bi agencija 21 .avgusta objavila sporočilo o upravičenosti zasedbe države, kar pa je osebje preprečilo. Na njegovo mesto so imenovali Jindricha Suka, ki je pristaš Dubčkove «linije».

Zapleteno je vprašanje odnosov med slovaško in češko partijo, saj se sedaj vrši v Bratislavi kongres slovaške partije. Vse kaže, da je kongres v celoti podprl Dubčka in da je ponoči sprejel osnovna načela: 1. Ohraniti državno enotnost, 2. ohraniti partijsko enotnost in 3. preučiti položaj v okviru svetovnega komunističnega gibanja, da se zagotovi neodvisna pot v socializem. V tej zvezi je bila objavljena tudi vest, da bodo predlagali sklicanje vrhovnega sestanka vseh partij varšavskega pakta in torej sestanka, na katerem bi bili prisotni tudi Romuni.

Dvoumno pa je stališče podpredsednika češkoslovaške skupščine in vidnega slovaškega predstavnika Gustava Husaka, ki je bil vedno anti-stalinist in zaradi tega dalj časa zaprt in šele pred kratkim izpuščen in rehabilitiran. Husak je namreč mnenja, da izredni 14. kongres KPČ ni legalen, ker je bilo na njem samo 10 odstotkov slovaških delegatov in ker se je vršil brez vednosti politbiroja slovaške partije in končno, ker ga tako ali drugače ne bodo priznale partije držav članic varšavskega pakta.

Ubit veleposlanik ZDA

GUATEMALA, 28. — Ameriškega veleposlanika v Guatemali Johna Gordona Reeda so danes v guatemalski prestolnici ubili z rafalom iz brzostrelke.

NADALJEVANJE RAZPRAVE O ČSSR V CK KPI

«Mi smo z vami» je napisano v posebnem pismu za CK KPČ

Od vseh včerajšnjih govornikov se je na stran SZ postavil samo bivši senator Donini - Danes bo v poslanski zbornici razprava o dogodkih v ČSSR

RIM, 28. — Tajništva strank in parlamentarne skupine se pripravljajo na jutrišnjo razpravo v poslanski zbornici o dogodkih na Češkoslovaškem. Po uvodni besedi ministra Medicija, bodo predvidoma spregovorili najvidnejši predstavniki strank: Rumor in Sullo (DC), Nenni (PSU), La Malfa (PRI), Malagodi (PLI), Pajetta in Ingrao (KPI), Vecchietti (PSIUP), Covelli (PDIUM), De Marzio, Roberti in Almirante (MSI). Ni izključeno, da bi v razpravo ne posegel še predsednik vlade Leone.

Po včerajšnjem poročilu tajnika partije Luigija Longa je danes CK KPI nadaljeval svoje delo. V razpravo je poseglo veliko število članov CK, zaradi česar bo CK nadaljeval svoje delo še jutri.

Amendola je najprej potrdil obsodbo KPI sovjetske intervencije. Ta obsodba je «v skladu s politiko in duhom partijskih kongresov, dela, ki ga je neutrudljivo razvijal Togliatti do svojega zadnjega političnega dejanja, «Jaltske spomenice». Amendola je nato govoril o nalogah KPI in delavskega gibanja v pomoč češkim tovarišem. Dejal je, da je konkretna pomoč «novi liniji» KPČ boj proti imperialističnim silam v Evropi, za premostitev blokov.

Senator Giuliano Pajetta je dejal, da je težko izraziti svoje mnenje o kompromisu v Moskvi, ker je bil dosežen v pogojih, «ki jih ne moremo označiti za enakopravne». «Naše globoko zaupanje v Sovjetsko zvezo in v socializem se izražata v našem kritičnem stališču do težkih napak KP SZ, v prepričanju, da se te napake morejo in morajo popraviti. V imenu internacionalizma se ne smejo prikriti odgovornosti in napake, ki so škodile prav SZ in idealom svobode, ki so lastni socializmu,» je zaključil Giuliano Pajetta.

Gian Carlo Pajetta je dejal, da je po moskovskem sestanku potrjen obstoj «objektivne osnove, zaradi katere se obnovitveni proces mora nadaljevati, kljub škodi intervencije in novim, težkim pogojem». Za obnovitven proces je Pajetta dejal, da «se mora razviti v vsaki socialistični državi».

Reichlin, deželni tajnik Apulije, je opozoril CK na nevarnost skepticizma, ki lahko izvira iz zagrenjenosti. Zato je treba opozoriti vse, naj ne ostanejo komunisti na pol poti, temveč naj nadaljujejo svojo borbo v povezavi z delavskim gibanjem po vsem svetu «na nov način, izhajajoč iz potreb o bolj organskem pojmovanju socialistične demokracije, ki se izraža prej kot v pravnih jamstvih, v politični teži delavskega razreda v socialističnih državah, v uveljavljanju njegove vodilne funkcije in ustvarjalnosti. Ne gre samo za socializacijo proizvodnih sredstev temveč za to, da se razume, da je sam razvoj proizvodnih sredstev vir novih protislovij, ki jih je mogoče obvladati samo v novem razvoju političnih odnosov razrednih ustanov».

Edinole bivši senator Ambrogio Donini, član centralne nadzorne komisije, je izrazil na današnjem zasedanju svoje nesoglasje s politiko vodstva in izrazil razumevanje za razloge, ki so dovedli SZ in države varšavskega pakta do intervencije v ČSSR.

Na zasedanju CK in CKK, o katerem bodo jutri objavili poseben dokument, so medtem soglasno odobrili sledeče pismo za CK KP Češkoslovaške:

«Dragi tovariši! Prejmite bratski, prisrčen pozdrav, ki ga CK in CKK KPI naslavljata vam, članom KPČ, vašemu ljudstvu. Še posebno gre naš pozdrav tovarišem, ki so na moskovskem srečanju v težkih pogojih branili linijo obnovitve in socialistične solidarnosti, ki jo je sklenila vaša partija, in ki so se vrnili na svoja partijska in državna vodilna mesta Tovarišem, ki izražajo enotnost in zakonitost ČSSR, želimo popolnega uspeha v zapleteni dejavnosti preraščanja te težke situacije; prepričani, da vam bo polno soglasje češkoslovaškega ljudstva pri učvrščanju socialističnega ustroja in pri uveljavljanju njegovega demokraticnega in človečanskega značaja omogočilo polno uresničitev akcijskega programa vaše partije in vaše vlade. Mi smo z vami, zavedajoč se pomena deleža vaše partije in vasega ljudstva v plemenitem boju za mir in proti imperializmu, za prijateljstvo med narodi, za to, da bodo prevladali socialistična enotnost in proletarski internacionalizem, neodvisnost in suverenost vsak države.»

ČSSR zasedlo 600.000 vojakov

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 28. — Tanjug iz Prage javlja, sklicujoč se na informacije iz pristojnih krogov, da je trenutno na Češkoslovaškem nad 600.000 mož okupacijskih sil, največ iz Sovjetske zveze in Vzhodne Nemčije Te čete so prišle na Češkoslovaško v prvih dveh, treh dneh Po mišljenju ljudi ki se razumejo na vojaške zadeve, takega vdora ni bilo mogoče na hitrico pripraviti Sodijo, da je bilo za to potrebno delo več mesecev. kar dokazuje, da je bila okupacija že prej planirana V prvih dneh okupacije je bilo več mrtvih točno število ni znano V Pragi je bilo ubitih 24 oseb in ranjenih 356.

Iz dobro obveščenih krogov v Pragi je dopisnik «Tanjuga» izvedel, da bo verjetno 10-15 dneh prišlo v Drezdenu do novega sestanka zastopnikov Sovjetske zveze, Poljske, Vzhodne Nemčije, Madžarske, Bolgarije in Češkoslovaške, na katerem bodo razpravljali o odnosih med socialističnimi državami na svetu in o trenutnih dogodkih na Češkoslovaškem Za enkrat ta vest že ni potrjena

Za Eisenhowerja «previdni optimizem»

WASHINGTON 28 — Zdravniki vojaške bolnišnice «Walter Reed» so danes izrazili «previdni optimizem» v zvezi z zdravstvenim stanjem bivšega ameriškega predsednika Eisenhowerja. V zdravniškem poročilu je rečeno, da je bolnik mirno preživel noč in da v svoji sobi posluša lahko glasbo.

CIUDAD MEXICO, 28. — Okrog dva tisoč mehiških študentov je preteklo noč spet priredilo protestno demonstracijo pred predsedniško palačo. Policija, vojaki z bajoneti, «granaderosi» in tajni agenti so s pomočjo oklopnikov demonstrante pregnali.

Jugoslavija enotna o stališču CK ZKJ

Nadaljnja pomoč češkoslovaškim turistom, ki so se pričeli vračati v domovino

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 28. — Izvršni komite Zveze komunistov Jugoslavije je danes v Beogradu pod predsedništvom tajnika Mijalka Todorovića proučil aktualna vprašanja izvajanja resolucije 10. seje CK Zveze komunistov Jugoslavije, ki se nanaša na položaj, ki je nastal z okupacijo Češkoslovaške in smernic predsedništva izvršnega komiteja CK Zveze komunistov Jugoslavije. Na seji so bili navzoči tudi zastopniki Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, Zveze sindikatov, Zveze mladine, Zveznega izvršnega sveta in poverjeništva CK zveze komunistov Jugoslavije in Jugoslovanske ljudske armade.

Zveza filmskih delavcev Jugoslavije in Združenja režiserjev ter scenaristov je brzojavno pozvala ravnatelja filmskega festivala v Benetkah Luigija Chiarinija, da vsem filmskim ustvarjalcem, producentom in novinarjem prinese poziv za solidarnost z borbo češkoslovaškega ljudstva. Sedanja junaška borba češkoslovaškega ljudstva za zagotovitev svobode in svobodnega socialističnega razvoja je cilj borbe celokupnega naprednega človeštva, se poudarja v brzojavki.

Neizzvana intervencija Sovjetske zveze in njenih satelitov v Češkoslovaški je naletela na enodušno obsodbo jugoslovanske javnosti in je utrdila enotnost jugoslovanskih narodov ter njihovo odločnost, da z vsemi sredstvi branijo svojo neodvisnost in pravico na samostojno pot socialističnega razvoja pod vodstvom Zveze komunistov Jugoslavije. Ta enotnost jugoslovanskih narodov je prišla med drugim do izraza na številnih zborovanjih in sestankih po Jugoslaviji v zadnjih dneh, na katerih so soglasno podprli resolucijo sprejeto na 10. plenarnem CK Zveze komunistov Jugoslavije.

V zvezi z dogodki na Češkoslovaškem je danes med drugim odbor za zunanje zadeve Sabora Hrvaške ocenil intervencijo petih sil varšavskega pakta kot poskus, da se v odnosih med socialističnimi državami na podlagi subjektivne ocene uzakoni pravica intervencije, napada in okupacije. Odbor je odločno obsodil napadalnost petih držav varšavskega pakta in posebno izrazil zaskrbljenost zaradi popolne neobčutljivosti Sovjetske zveze in ostalih udeležencev okupacije Češkoslovaške za stališče komunističnih partij na svetu. Člani skupščine sodijo, da je pred mednarodnim delavskim razredom naloga, da se še odločnejše bore za ideje socializma, kateri je bil z okupacijo Češkoslovaške prizadejan težak udarec.

Politiko napadalnosti varšavskega pakta je danes obsodilo tudi predsedništvo republiškega sveta Zveze sindikatov Hrvatske.

Jugoslovanske družbeno politične organizacije, podjetja in posamezniki še vedno nudijo razno pomoč češkoslovaškim državljanom, ki se mnogi vračajo v domovino. Jugoslovanske železnice od včeraj brezplačno prevažajo na vseh progah češkoslovaške državljane, ki se vračajo v domovino.

Skupina češkoslovaških novinarjev, ki se je med dogodki zatekla v Jugoslavijo, je izdala danes poglobljeno sporočilo, v katerem izraža zahvalo jugoslovanskim kolegom za pomoč in za objektivno obveščanje češkoslovaških državljanov, ki so se zatekli v Jugoslavijo. Zagotavljamo vam, da požrtvovalne in nesebične pomoči ne bomo nikdar pozabili, ona je poleg pomoči, ki jo je našim občanom nudila vaša vlada in vaše ljudstvo, odprla novo stran v zgodovini češkosolvaško - jugoslovanskega prijateljstva.

Po vesteh jugoslovanskih novinarjev iz Prage je ljudstvo Češkoslovaške realno sprejelo rezultate češkoslovaško-sovjetskih razgovorov v Moskvi. Češkoslovaško ljudstvo se zaveda, da so njegovi zastopniki pod pritiskom, upoštevajoč kritičnost položaja, sprejeli kompromis, ki ga češkoslovaško ljudstvo sprejema kot vsiljeno politično realnost, toda je ne odobrava.

Novinarji in turisti ne morejo več v ČSSR

PRAGA, 28. — Ministrstvo za zunanje zadeve je dalo navodila vsem veleposlaništvom, da naj ne izdajajo več vstopnih viz. V sporočilu je izrecno rečeno, da ne bodo izdajali viz novinarjem in ostalim uslužbencem organov obveščanja, vojaškemu osebju in turistom. Vize bodo izdajali sami iz poslovnih in drugih nujnih razlogov, pri čemer je poleg vize potrebno tudi posebno potrdilo, ki dokazuje razlog obiska.

Češkoslovaško veleposlaništvo v Rimu pa je sporočilo, da se položaj počasi normalizira, ker je vlada ponovno pričela z normalnim delom. Zaradi tega je veleposlaništvo povabilo vse češkoslovaške državljane, ki so se zaradi dogodkov zadržali v Italiji, da se vrnijo v domovino. Opozorilo je tudi, da so zopet pričele obratovati železniške in avtobusne zveze. Vsi mejni prehodi med ČSSR in Avstrijo so ponovno odprti.

Tass in sovjetski tisk še vedno napadata SFRJ

Dubček je tudi za sovjetski tisk ponovno tajnik partije - Jeseni manevri varšavskega pakta v Romuniji?

MOSKVA, 28. — Za sovjetski tisk Dubček ni več «oportunist» in «desni revizionist», temveč je ponovno postal generalni tajnik KPČ, kot to danes pišejo vsi moskovski listi, ki objavljajo obširne izvlečke iz njegovega včerajšnjega govora. Tass pa poroča, da je večina prebivalstva dobro sprejela moskovski sporazum, čeprav dodaja, da se še vedno nadaljujejo «subverzivne dejavnosti» s strani «protiljudskih sil».

Tass nadaljuje, da so številne komunistične partije odobrile pogajanja in njih potek (pri čemer ne navaja, za katere partije gre). Zato pa Moskva nadaljuje «s sramotnimi napadi na socialistične države, ki so intervenirale v obrambo stvari socializma v ČSSR». Z jugoslovanskim stališčem ostro polemizirajo tudi «Izvestja», «Pravda» in drugi listi. Tass pa prihaja v obtožbah jugoslovanskeg. stališča do absurdnih trditev, da je stališče Beograda glede izidov razgovorov v celoti enako, kot je stališče Bonna.

Iz Washingtona poročajo, da se je SZ uradno opravičila zaradi treh incidentov, do katerih je prišlo med zasedbo Prage v prostorih ameriškega veleposlaništva. Med drugim so vdrli v veleposlaništvo sovjetski vojaki, ki niso dobro vedeli, kje se nahajajo.

Razširile so se vesti, da je SZ predlagala Romuniji, da bi bili v jeseni manevri cet varšavskega pakta na romunskem ozemlju. Te vesti danes glasnik romunske vlade ni hotel niti zanikati, niti potrditi.

Iz držav članic varšavskega pakta, ki so sodelovale pri zasedbi, pa so današnji komentarji tiska umerjeni, čeprav ponavljajo stare trditve o «bratski pomoči» in o «protirevolucionarni» zaroti v ČSSR. Značilno pa je, da so prenehali pisati o verziji, češ da so jih Čehoslovaki sami pozvali na pomoč.

Iz Londona poročajo, da je politični urad britanske komunistične partije podal izjavo, da predstavlja moskovski sporazum pomemben korak k reševanju krize, da pa je istočasno dodal, da so vedno trdili, da je treba reševati sporna vprašanja z razpravo. Predsednik švedske partije pa je podčrtal, da je večina partij zavzela stališča nasprotna oborožen. intervenciji in da bo švedska partija vedno podpirala češkoslovaško. Sporazum je bil izveden pod pritiskom vojaške okupacije in se je lahko ugotovilo, kakšen velik pomen ima združen odpor ljudstva proti oboroženi moči. Tajnik danske partije Knud Jespersen je sicer pozitivno ocenil sporazum, vendar pa je dodal, da se je njih partija vedno upirala vojaški zasedbi.

PRED IZVOLITVIJO DEMOKRATSKEGA PREDSEDNIŠKEGA KANDIDATA

Zelo verjetno bo Humphrey izvoljen že pri današnjem prvem glasovanju

Edward Kennedy je med tem še enkrat izjavil, da ne misli kandidirati na konvenciji - Johnson bo morda prišel na konvencijo šele danes - Mladinske demonstracije proti politiki ZDA v Vietnamu

CHICAGO, 28. — Konvencija demokratske stranke za določitev strankinega kandidata na novembrskih predsedniških volitvah se nadaljuje v vedno bolj razburkanem ozračju, čeprav je že skoraj gotovo, kakšen bo njen izid. Sedanji podpredsednik Hubert Humphrey bi moral namreč razpolagati s kakimi 1.600 glasovi, medtem ko jin je za imenovanje dovolj 1.312

Včerajšnje zasedanje se je sicer začelo v skoraj «idiličnem» vzdušju, ko so prisotni delegati zapeli na čast predsedniku Johnsonu, ki je slavil 60-letnico, «Happy birthday to you». Okrog dveh ponoči pa je prišlo do splošnega kreganja in razgrajanja, da je moral predsednik konvencije odložiti sejo na danes ob 12. uri (19. po italijanskem času). Do prekinitve je prišlo, ko je Hale Broggs, predsednik komisije, ki je pripravila strankino «platformo» (volilni program), začel brati del programa, ki govori o vietnamski vojni. Kot je znano, podpira program Johnsonovo dosedanjo politiko, medtem ko sta kandidata za «nomination» McCatry in McGovern predstavila manjšinsko resolucijo, v kateri predlagata takojšnjo prekinitev bombardiranj nad Severnim Vietnamom in ustanovitev nove južnovietnamske vlade, pri kateri naj bi sodelovala tudi FNO.

Ravno McCartyjevi in McGovernovi pristaši so sprožili nemire, ki so privedli do prekinitve seje. Zahtevali so namreč, da bi diskusiji o tem problemu po televizijskih ekranih prisostvovala vsa ameriška javnost, kar pa je bilo v tistem trenutku zaradi pozne ure (2. uri ponoči) skrajno neverjetno. Zaradi ropota in kričanja, ki je nastalo v dvorani, je moral Broggs prekiniti svoj govor, kmalu nato pa je čikaški župan Richard Daley predlagal odložitev zasedanja.

Pred razpravo o Vietnamu je konvencija rešila nekaj spornih vprašanj v zvezi z zakonitostjo nekaterih delegacij. Kot smo včeraj poročali, sta se za državo Georgia predstavili kar dve delegaciji: eno je imenoval državni guverner in kandidat zaimenovanje Lester Maddox, drugo pa so sestavljali tako imenovani ««uporniki», ki so Maddoxu očitali, da je določil člane delegacije z rasističnimi kriteriji. Konvencija je sklenila, da sprejme kot zakoniti obe delegaciji, Maddoxovi pristaši pa se s tem niso strinjali in so zapustili dvorano, rekoč, da se vrnejo v Georgio, kjer bodo delali za Nixona.

Sam Maddox, ki je znan po svojih skrajno desničarskih težnjah, je izjavil, da se odreče kandidaturi za «nomination». Maddox ni izključil, da bi utegnil podpreti neodvisnega kandidata Georgeja Wallacea, bivšega rasističnega guvernerja Alabame. Dejal je, da «se ne more družiti s tistimi, ki klonijo beatnikom, komunistom in nesposobnim».

Možnosti sedanjega podpredsednika Humphreya, da bo prejel demokratsko «nomination», so se še povečale, potem ko so se guvernerji Texasa, Tennesseeja in Južne Caroline odrekli naslovu «najbolj priljubljenih sinov», po katerem so morali člani njihove delegacije glasovati zanje, dokler se ne bi sami odrekli kandidaturi. Od 104 delegatov Texasa bo najmanj sto glasovalo za Humphreya, delegaciji Južne Karoline in Tennesseeya pa mu bosta prinesli še kakih osemdeset glasov.

Tudi McCarty je včeraj v intervjuju na televiziji dejal, da bo Humphrey prav gotovo dosegel imenovanje že pri prvem glasovanju, vendar ga bo na novembrskih volitvah Nixon premagal. Vsekakor je McCarty dejal, da se bo do konca boril za lastno imenovanje.

Senator Edward Kennedy je danes ponovno izjavil, da iz družinskih in osebnih razlogov ne misli kandidirati na konvenciji. Povabil je tudi svoje pristaše, naj prekinejo vsako delovanje v njegovo korist.

Kljub odločni izjavi se zdi, da ni še povsem izključena možnost Kennedyjeve kandidature. Njegov svak in glavni pristaš Stephen Smith ima v teh urah vrsto sestankov s predstavniki levice, na katerih skuša preveriti obstoj pogojev za uspeh kandidature mladega senatorja. Srečal se je tudi z McCartyjem, ki bi bil baje pripravljen odreči se svoji že brezupni kandidaturi in podpreti Teda Kennedyja.

Predsednik Johnson, za katerega so včeraj napovedovali, da bo prišel v Chicago, je raje ostal doma v svojem «ranchu» v Texasu. Odpravil se je le do Austina, kjer stanuje njegova hčerka Lucy Nugent. Na njenem stanovanju je imel improvizirano tiskovno konferenco, na kateri je izrazil upanje, da bo imel predsedniški kandidat, ki ga bo določila demokratska stranka, enake poglede kot on o vietnamskem problemu. Dejal je tudi, da močno dvomi, da bi pariški pogovori utegnili napredovati, dokler ne bo stranka izvolila svojega kandidata. Johnson je poudaril, da zapade njegov mandat šele januarja prihodnjega leta in da bo do takrat ostala vietnamska politika nespremenjena.

Johnson ni izključil, da bi utegnil priti v Chicago jutri, ko bo demokratski kandidat že izvoljen.

V čikaškem «Lincoln parku» se medtem nadaljujejo mladinske demonstracije proti ameriški politiki v Vietnamu. Že tretjo noč zaporedoma so morali agenti navaliti na demonstrante s pendreki in solzilnimi bombami. Računajo, da je bilo do sedaj pri neredih ranjenih kakih šestdeset oseb, med njimi deset agentov in enajst časnikarjev, ki jih je policija napadla s pendreki. Dve televizijski družbi in številna časnikarska združenja so zaradi tega odločno protestirala Do incidentov je prišlo tudi v sami dvorani konvencije, kjer je neznanec, baje varnostni agent, pretepel dopisnika «CBS» Dana Ratherja.

VČERAJ 19. SEJA POGOVOROV NA AVENUE KLEBER

Ostri napadi Xuana Thuya brez napredka v pogovorih

Harriman je očital Vietnamcem vmešavanje v notranje zadeve ZDA, Thuy pa mu je odgovoril, da na ameriških tleh ni nobenega vietnamskega vojaka

PARIZ, 28. — Na Avenue Kleber se je danes dopoldne začela 19. plenarna seja uradnih pogovorov o Vietnamu. Hanojsko delegacijo je vodil njen šef minister Xuan Thuy, medtem ko je bil odsoten njegov posebni svetnik Le Duc Tho. Ameriški delegaciji sta predsedovala veleposlanika Awerell Harriman in Cyrus Vance. Še pred vstopom v konferenčno dvorano je Awerell Harriman izjavil, da bo na seji protestiral v imenu svoje vlade proti severnovietnamskemu vmešavanju v ameriške zadeve. Pri tem je mislil na izjave, ki jih je dal v ponedeljek Nguyen Than Le o volilni kampanji demokratske stranke. «Zahtevamo od severnih Vietnamcev, naj sprejmejo potrebne ukrepe, je dostavil Harriman, in povedal bom jasno, da je realizacija sporazuma o miru odvisna samo od njih.»

Po seji, ki je trajala dve uri in 50 minut, se je Harriman omejil zgolj na izjavo, da so se dogovorili, da se spet sestanejo prihodnji teden.

Pet minut kasneje se je pojavil Xuan Thuy, ki je bil bolj zgovoren. «V izjavah predsednika Johnsona, podpredsednika Humphreyja, kakor tudi v izjavah predstavnikov ZDA na tej konferenci se vedno ponavlja ista zahteva o recipročnosti. To pa ne ustreza zakonitemu pričakovanju vietnamskega in ameriškega ljudstva, ki pričakuje brezpogojno prenehanje bombardiranja in vsakega drugega ameriškega vojnega dejanja proti celovitosti ozemlja vietnamske demokratične republike, da bi se potem lahko razpravljalo o problemih, ki zadevajo obe strani, in bi se odprla pot k mirni rešitvi vietnamskega problema. To je vzrok, da sedanji razgovori še niso mogli priti nikamor naprej.»

Potem se je izvedelo, da je tudi v govoru na seji Xuan Thuy omenil ameriško javno mnenje. Ne da bi izrecno omenil konvencijo demokratske stranke, je dejal, da so morale ameriške oblasti uporabiti v tej volilni kampanji bodečo žico ter desettisoče vojakov in policajev, da so se lahko postavile po robu ljudskemu ogorčenju.

Xuan Thuy je podčrtal, da je izvor vojne napadalna in kolonialistična politika vlade ZDA. V dokaz je navajal izjave raznih ameriških osebnosti, pri čemer je še zlasti kritiziral utemeljevanje, po katerem hočejo ZDA v Vietnamu doseči le «omenjene cilje». «Treba je jasno povedati, je dejal Xuan Thuy, da vlada ZDA nima pravice meriti na noben cilj, tudi ne omejen, iz zelo preprostega razloga, ker Vietnam pripada Vietnamcem in ne ZDA. Johnsonov govor 19. avgusta pa izrecno priznava napadalne cilje ameriške vlade in tako demantira trditve, da ZDA nimajo nobenih ambicij v Vietnamu.»

Nato je šef severnovietnamske delegacije poudaril stališče hanojske vlade, po kateri je treba vietnamski problem rešiti na osnovi štirih točk, ki jih je leta 1965 postavil predsednik Pham Van Dong, in političnega programa FNO. Pri tem je svet ponovil zahtevo o brezpogojnem in takojšnjem prenehanju ameriškega bombardiranja: «Opustiti morate svoje prazne besede o miru, svojo demagogijo, svoje varljive in zahrbtne manevre ter se lotiti realističnih dejanj za pravično ureditev vietnamskega problema.»

Voditelj ameriške delegacije Harriman pa je dejal, da ne razume, kaj severni Vietnamci čakajo, da ne sprejmejo potrebnih ukrepov, ki bi omogočili napredovanje v smeri proti miru. «Kaj bi se zgodilo, je vprašal Harriman, če bi ZDA ustavile svoje bombardiranje v Severnem Vietnamu? Kaj bi vi napravili, če bi mi sprejeli tak ukrep? V Vietnamu je silna želja po miru. Od vas je odvisno, ali bo prišlo do tega miru.» Harriman je tudi — kot je napovedal že pred sejo — očital hanojski delegaciji, da se vmešava v ameriško volilno kampanjo.

Xuan Thuy je zavrnil Harrimanov protest proti vietnamskemu vmešavanju v ameriške notranje zadeve: «To je pa zares komično! Saj so ZDA intervenirale v Vietnamu ter Vietnam napadle.» In razen tega, da je v Južnem Vietnamu pol milijona ameriških vojakov in da ZDA bombardirajo Severni Vietnam, se Američani vmešavajo v notranje zadeve tudi drugih držav. Pri tem je zlasti navedel «posebno vojno», ki jo ZDA vodijo v Laosu, atentate na suverenost Kambodže, nezakonito zasedbo oporišča Guantanamo na Kubi ter okupacijo japonskega otoka Okinawa. Vietnamci niso nikoli posegli v notranje zadeve ZDA, je dostavil Xuan Thuy, in na ameriških tleh ni nobenega vietnamskega vojaka. Ker pa so ZDA napadle Vietnam, se vietnamsko ljudstvo odločno bori proti temu napadu.

Na tiskovni konferenci po seji pa je glasnik hanojske delegacije zavzel stališče proti razsodbi sajgonskega vojaškega sodišča, ki je obsodilo na smrt nekega 16-letnega pripadnika FNO, nekega drugega komaj 15-letnega dečka pa obsodilo na hudo zaporno kazen.

SAJGON, 28. — Čete FNO so znova pričele streljati proti Sajgonu z metalci raket. Te rakete, ki so kitajskega izdelka, so padle tudi v bližino nekega policijskega komisariata v četrti Cholon.

Z možnarji pa so pripadniki osvobodilnih sil danes obstreljevali okrožje Dailoc 10 km južno od Dananga.

Američani pa s svoje strani poročajo o 107 bombardiranjih Severnega Vietnama, vendar južno od 19. vzporednika. Poročajo tudi o drugih številnih vojnih akcijah, ki so se po njih poročanju vedno končale z mnogimi izgubami pripadnikov osvobodilnih sil in z neznatnimi izgubami vojsk ZDA in Južnega Vietnama.

Dialog «nemih» še traja

Delegacija Demokratične republike Vietnama v Parizu išče sobesednika v svetovnem javnem mnenju

Čeprav so Vietnamci na pariški konferenci z diplomatsko prijaznostjo naredili razliko med Harrimanom in Johnsonom oziroma Ruskom, je vendar zdaj postalo še bolj očitno to, kar s svojega gledišča Harriman označuje kot «propagando». Delegacija DR Vietnama v sedanji slepi ulici pariških razgovorov namreč ne išče več toliko sobesednika v uradni ameriški delegaciji, ki ni sprejela niti osnovnega pogoja za razgovor, ampak preko tiska v svetovnem, zlasti ameriškem javnem mnenju, ki obsoja ameriško vojaško intervencijo v Vietnamu.

Harriman je skušal na eni izmed sej paralizirati s predlogom, da naj sestavijo komisijo strokovnjakov, ki bi proučila svetovno javno mnenje v tem pogledu. Ha Van Lao je to pobudo zavrnil, češ da je dovolj «jasno, kdo je napadalec in kdo napadenec, ter da so paradižniki in gnila jajca, s katerimi obmetavajo ameriške predstavnike povsod, kamorkoli v tujini pridejo, zadostna metoda za ugotavljanje tega javnega mnenja». V preteklih tiskovnih konferencah smo slišali podrobne podatke o okrepljenih ameriških bombardiranjih in novih vojnih zločinih tja do navajanja imen duhovnikov, ki so bili ranjeni v razrušenih cerkvah. Na eni seji so tudi omenjali, da so ZDA od marca dalje poslale v Vietnam 40 tisoč novih vojakov in da je na sam dan, ko je Johnson govoril o omejevanju vojne, prišlo v Vietnam nadaljnjih 4500 ameriških vojakov. Pri tem in marsičem drugem so se vietnamski predstavniki poslužili citatov iz ameriškega tiska in z ameriškimi novinarji nasploh tščejo izrazito prijazen stik. Ameriškemu javnemu mnenju, ki v času predsedniških volitev gotovo ni neupoštevanja vreden sobesednik, je bila očividno namenjena tudi lepa formulacija tiskovnega predstavnika vietnamske delegacije Nguyen Than Leeja, češ: «Če bodo Američani s svojo vojsko iz Vietnama odšli, jim bo vietnamsko ljudstvo med cvetjem poreklo, nasvidenje!» Okrepitvi publicitete končno služi tudi najnovejši sklep vietnamske delegacije, da bodo poleg dosedanjih dveh tiskovnih konferenc tedensko v prostorih mednarodnega novinarskega centra v francoskem ministrstvu PTT odprli še v preostalih treh dneh svoj tiskovno-informativni urad.

Ameriške tiskovne konference so običajno veliko krajše. Medtem ko že sam Harriman pri izhodu iz konferenčne palače pove nekaj suhih besed, to pozneje še malo bolj pojasni glasnik delegacije Jordan. Eden izmed strokovnih članov delegacije Robert D. Levine, ki je bil v ameriški ekipi že med ženevskimi razgovori o Indokini in ki tudi sicer dobro pozna problematiko Daljnega vzhoda, je v neformalnem zasebnem pomenku izrazil mnenje, da so si stališča še zelo različna in da bo zato konferenca še nekaj časa trajala, da pa je ozračje korektno, veliko boljše kot v Panmunjomu ali v sedanjih ameriških razgovorih s severnimi Korejci o zadevi Pueblo. Menda je vietnamska vojna tudi za Ameriko kot bogato deželo dovolj drago breme, tembolj ker imajo ZDA vojaške obveznosti v pogodbah s 45 deželami. Toda «svoja načelo in red je treba vzdrževati v mednarodni džungli». Dodal je, da je tudi jedrska oborožitev zaradi strahu, ki ga vzbuja, pozitivno sredstvo sporazumevanja. «Če ZDA ne bi spustile onih dveh atomskih bomb na Hirošimo, bi najbrž v tem času na Daljnem vzhodu doživeli še več vojnih nemirov». Toda kar zadeva ameriško vojaško prisotnost v Vietnamu, je izjavil, da «ni vprašanje ali bomo odšli, ampak kako bomo odšli». Ponovil je znano ameriško tezo o infiltraciji s Severa v Južni Vietnam, in čeravno je po njegovem med Vietnamci in Kitajci takšen odnos kot v Evropi med Poljaki in Rusi, tako da po ameriškem odhodu sicer ne računajo s tem, da bi jih Kitajci neposredno zamenjali, je iskal utemeljitve za to, da se Američani še ne umaknejo iz Južnega Vietnama v grožnji Severnega Vietnama, da si pridruži Južni Vietnam ne z volitvami, ampak s silo.

No, severnovietnamski predstavniki so začeli zdaj sami odkritejše in realnejše postavljati pereče vprašanje Severnega in Južnega, a v bistvu enega in nedeljivega Vietnama. Močno je pognala živo srebro političnega termometra že izjava, ki naj bi jo dal predsednik vlade DR Vietnama Fam Vam Dong novinarju filipinske revije «Graphics» v Manili, zlasti ta stavek: «Ne zanikamo, da podpiramo FNO Južnega Vietnama z vsemi sredstvi, ki jih imamo, pa tudi s pošiljanjem svojih čet.» Vietnamski predstavnik Nguyen Than Lee v ognju novinarskih vprašanj v Parizu tega intervjuja predsednika svoje vlade ni niti potrdil niti zanikal. Odgovoril pa je posredno s tem, da je navedel besede, ki jih je nedavno izrekel šef delegacije na pariški konferenci Xuan Thuy, češ da je sveta dolžnost slehernega Vietnamca, kjerkoli je, da se povsod bori proti ameriškim napadom. «Vietnamsko ljudstvo je eno,» je rekel suhljati vztrajni Nguyen Than Lee z očali in nas seznanil tudi z najnovejšo deklaracijo FNO Južnega Vietnama v odgovor na zadnje Johnsonove in Ruskove militaristične izjave. V deklaraciji je prvič izrecno omenjena «zakonita pravica južnovietnamskega ljudstva, da dobiva vdano in popolno pomoč s strani 17 milijonov bratov s severa in prijateljev z vseh petih kontinentov. Še več: iz te najnovejše izjave FNO Južnega Vietnama bi se dalo celo razbrati, da doslej Hanoj, skupno s FNO, ne govori samo v imenu celotnega Vietnama, ki je nedeljiv, ampak tudi z vidika celotnega geografskega prostora bivše Indokine, to je tudi Laosa in Kambodže.

Čeprav je vietnamska delegacija ponovno označila sleherno misel na recipročnost glede na ustavitev ameriškega bombardiranja za absurd, so nekateri ameriški, pa tudi francoski komentatorji menili, da bi izraz vietnamskega predstavnika na konferenci, češ «da je treba proučiti tudi sedanji položaj v Južnem Vietnamu», lahko tolmačili v tem smislu, da Hanoj za zdaj še vedno odlagano ofenzivo FNO okrog Sajgona vsaj posredno politično povezuje z zahtevo po ustavitvi ameriškega bombardiranja in vseh vojnih dejanj zoper DR Vietnam. Toda kot bi se sicer kaka taka ali podobna soodvisnost na terenu mogla pojaviti in kot si to povezavo zlasti ameriški novinarji želijo najti, tako človek ima vtis, da bi vietnamski predstavnik to tezo potrdil. Pač pa je vietnamski predstavnik zdaj tudi prvič izrecneje pojasnil, da bi ZDA, potem, ko bi prenehale z bombardiranjem in priznale FNO, prav neposredno z njo razpravljale o vprašanjih Južnega Vietnama. Se pravi, da bi Hanoj tu stal ob strani. Glede «številnih in pomembnih vprašanj, ki zadevajo celotno področje Vietnama, pa naj bi pogovori potekali med predstavniki Washingtona in Hanoja, ker je le-ta podpisnik ženevskih dogovorov».

Št. Štefan — eden najlepših turističnih biserov Dalmacije

LJUBEZEN JE TRAJALA LE NEKAJ TEDNOV

Bardotova-Rizzi: konec njune idile

Italijanski play-boy je zanikal spor med njim in Brigitte «national»

SAINT TROPEZ, 21. — Je res konec ljubezenske idile med Brigitte Bardot in njenim spremljevalcem Italijanom Luigijem Rizzijem? Po kratki ljubezni sta se zaljubljenca spria in nekateri vedo povedati, da je temnopolti šofer Brigitte «national» pripeljal Rizzija in njegove kovčke na pomol Saint Tropeza, kjer je italijanskega play boya pustil na cedilu. Rizzi, ki se je vrnil v Genovo, kjer ima pri Nerviju razkošno vilo, je seveda zanikal spor in je hotel prepričati radovedne novinarje, da je še vedno blazno zaljubljen v Bardotovo, s katero se nikakor ni sprl. Najbolj odločno pa je zanikal vesti, da ga je francoska filmska zvezda dobesedno vrgla iz njunega gnezda v vili «La Madrague».

Brigitte, pravijo njeni znanci, je zelo nežna, a zna biti, kot pač nanese, tudi zelo ostra. In tokrat je njena jeza prešla tudi bregove neizmerne ljubezni. Igralka je «italian loverja» obtožila, da se je posiuževal za reklamo nočnega bara, katerega solastnik je Rizzi. Drugi pa spet govore, da je Rizzi, ki se zaveda, da ga občudujejo in da mu marsikdo tudi zavida, da je prekrasno nežno plesal z mladim dekletom, kar je razjezilo Brigitte, ki ga je ob povratku v vilo kratkomalo nagnala.

Rizzi je izjavil, da bo še danes večerjal v družbi Bardotove. «Le pošljite fotografe» je rekel časnikarjem, ki jim je na vprašanje kakšen tip je Bardotova odgovoril, da «je zelo ljubka in obenem preprosta kot vse druge ženske. Za javnost je filmska igralka in zato mora večkrat recitirati, vendar je v intimnosti pridno dekle in dobra gospodinja».

SAINT TROPEZ, 29. — Je res Rizzi je izjavil, da bo gotovo gospodinja». Ta večerja bi morala biti že pred tednom dni. Toda nihče ni poročal o njej in tudi noben fotograf ni ovekovečil sprave pri dobro založeni mizi. Bo torej drialo, da se je srce muhaste Brigitte dokončno ohladilo.

Brigitte in Gigi — nikoli več skupaj?

BENESKI FILMSKI FESTIVAL

Režiser R. Rosellini solidaren s Chiarinijem

Drugi dan beneškega festivala je kljub pričakovanjem potekal razmeroma mirno. Obrobne polemike so se nadaljevale. V te se vključil tudi vidni italijanski režiser Roberto Rosellini, ki je izrazil svojo polno solidarnost z ravnateljem festivala Chiarinijem.

Danes so predvajali dva filma, in sicer češkega režiserja Jura Jakubinskega «Dezerterji» in «Sokrates» Francoza Lapoujade.

Čuden zapletljaj se je pripetil s češkim filmom, udeležbo katerega je poslaništvo ČSSR odpovedalo. Film so kljub temu predvajali.

Jutri sta na sporedu ameriški film «Divjaki na cestah» Barryja Shearsa in farncoski «Balada o psu» Vergeza. Predvajali bodo tudi dokumentarni film «Black liberation» (Črna osvoboditev), ki prikazuje borbo ameriških črncev z družbenimi upori današnjih dni.

ZARADI PROMETNIH NESREČ

Seznam mrtvih se daljša

CHIERI, 28. — Dve osebi sta danes podlegli poškodbam kot posledica prometne nesreče, do katere je prišlo včeraj pozno ponoči zaradi izsiljevanja prednosti.

PALERMO, 28. — Zasebni avto s katerim so peljali 5-letnega otroka v bolnišnico in je zavozil kljub rdeči semaforski luči na križišče, je danes silovito treščil v avtobus mestne službe. Pri nesreči sta izgubila življenje šofer in otrok, medtem ko so morali dve ženski, ki sta otroka spremljali, sprejeti s strogo pridržano prognozo v bolnišnico.

TORTONA, 28. — Zaradi trčenja zasebnega avta v nasproti vozeči tovornjak sta izgubila življenje šofer manjšega vozila in njegova 19-letna hči.

CREMA, 28. — Pet oseb je moralo sinoči v bolnišnico zaradi ran kot posledica trčenja med zasebnim avtom in poltovornjakom. Zanimivo je, da šoferja obeh vozil nista imela ustreznega vozniškega dovoljenja.

Zopet grozljive «gobe». Tokrat po «zaslugi» francoskih oblasti, ki so preizkusili moč in učinek vodikove bombe na atolu Polinezije

O IZREDNI VAŽNOSTI ELEKTRONSKIH RAČUNSKIH NAPRAV

Nad 80 fizikov - znanstvenikov v «poletni šoli» v Tirreniji

Družba IBM napoveduje elektronski obračunalni stroj, ki lahko v eni uri prečita 840 tipkanih strani

PISA, 28. — Kdo bo prvi stopil na Luno. Bo to robot? Na ta in podobna vprašanja bodo skušali odgovoriti številni znanstveniki, ki so se včeraj zbrali na kongresu v Tirreniji. Pravzaprav ne gre za kongres v pravem pomenu besede, temveč za «poletno šolo», ki jo je s temo «Avtomatično tolmačenje in razporeditev podob» organiziral upravnik šole prof. Antonio Grasselli. Za «šolo» vlada izredno zanimanje, saj se je prijavilo približno 80 znanih fizikov, med katerimi je tudi Nobelov nagrajenec za fiziko prof. Glaser.

Kakšnega pomena je tema, ki so jo izbrali? «Čitanje» podob, ki so lahko med seboj zelo različne, slik, prstnih odtisov, kromozomov in drugo zahteva zelo naporno in predvsem počasno delo. S pomočjo elektronske računske naprave bo to postalo zelo enostavno, seveda če bodo našli primerno podlago za izvedbo tako zapletenih, pa čeprav hitrih, računov.

Med sestankom fizikov bodo skušali dokazati važnost elektronskega računskega stroja, ker je samo ta naprava sposobna «vskladiščiti» določene spomine, ki jih v znanstvenem jeziku imenujemo «bralne organe», in priti v najkrajšem času do zaključkov. Kot primer navajajo prstne odtise, ki služijo policiji za identificiranje kakega zločinca. Te odtise, posebno, ker jih je ogromno, je težko «razbirati» in vrhu tega se pri iskanju zgubi ogromno časa. Elektronski stroj pa bo to zadevo natančno in v najkrajšem času uredil.

Od elektronskega stroja do robota, pravijo, da ni več kot za korak razdalje. Robot je že izšel iz okvira fantastičnosti in ko bo lahko nadomeščal osebe ne samo v gibanju, temveč bo imel tudi človeku podobne vidne in slušne lastnosti in predvsem občutljivost, bo verjetno rešeno vprašanje odkritja novih svetov, pri čemer ne bo treba žrtvovati človeških življenj.

MILAN, 28. — Po dveh letih obstoja prvega stroja, ki je bil sposoben čitanja številk in črk «Lettore ottico 1287», je družba IBM najavila nov model «1288», ki bo lahko na podlagi elektronskega sistema direktno prebiral kakršenkoli dokument. Zaradi tega bo za vrsto upravno-računovodskih listin odpadla preluknjena kartela, ki je bila in je še v precejšnji meri vez med človeškim izrazoslovjem in elektronskim elaboratorjem. Nova naprava lahko «prečita» in «vskladišči» številke in črke različnih vrst z neverjetno hitrostjo 840 tipkanih strani na uro, «čitanje» manjših dokumentov pa je še hitrejše, saj stroj odpravi npr. kar 19.600 kartel za plačilo uporabe električnega toka.

Ta novi «optični bralec» bo brez dvoma sprožil pravcato revolucijo v upravnih aparatih, saj lahko sprejema in vskladišči podatke ne da bi pri tem prekinil obračunavanje v teku.

V BARLETTI IN BOLOGNI

Požara v tovarnah papirja in igrač

BARLETTA, 28. — Danes zjutraj je v tovarni papirja «Cartiera Mediterranea» izbruhnil požar, ki je zajel šest poslopij. 50 gasilcev se je trudilo, da se požar, ki je zajel oddelek, kjer je bilo že 50 ton papirja za prodajo, ne bi razširil na ostale dele tovarne, kjer so uradi, naprave in skladišče celuloze. Po šestih urah gašenja so gasilci podrli zidove. Požar še vedno divja. Med gašenjem so bili lažje poškodovani dva delavca in štirje gasilci. Vodstvo tovarne je objavilo poročilo, v katerem pravi, da delo ne bo zastalo, ker požar ni zajel strojev in da se domneva, da je do sedaj nad milijardo in pol lir škode. Tovarna je bila zavarovana proti požaru.

BOLOGNA, 28. — Požar je danes proti jutru popolnoma uničil majhno tovarno lesenih igrač in del mizarske delavnice, ki sta bili v središču mesta. Tovarna je imela v skladišču že pripravljene igrače, ki bi jih razposlala še pred božičem. Parkirani avtomobili so otežkočevali delo gasilcev, zaradi česar so morali številna vozila odpeljati. Tudi številne družine so iz previdnosti zapustile sosedne stavbe. Domnevajo, da je požar, ki je nastal zaradi kratkega stika, povzročil 25 do 30 milijonov škode.

V NEAPLJU

Danes bodo pobili 327 steklih psov

NEAPELJ, 28. — V prihodnjih urah bi morali pobiti 327 psov, za katere domnevajo, da prenašajo steklino. Živali so v notranjosti zatočišč za pse, ki ju vodita Neapeljčan in Londončanka. Oba se protivita «pokolu človeških prijateljev» in obljubljata, da bosta naredila vse za njihovo ozdravitev.

TUDI V VATIKANU

Neznanci ukradli milijon lir

VATIKAN, 28. — Vatikansko orožništvo raziskuje okoliščine, v katerih je prišlo prejšnjo soboto do tatvine 1 milijona lir. Denar, s katerim bi morali plačati mezde mizarjem vatikanske delavnice, je bil v majhnem uradu delovodje. Preiskava se še nadaljuje, ker ima orožništvo namen zaslišati nekatere osebe, ki so na dopustu.

MILAN, 28. — Tatovi, ki so ukradli nekemu trgovcu s tropskimi rastlinami avto, so se hitro znebili nevarnih živali, ki jih je imel v predalu. Trgovec je namreč po tisku opozoril, da sta v avtu dva zelo strupena gada. To je prestrašilo tatove, ki so trgovca telefonsko obvestili, da so pustili gada pred njegovo trgovino. Seveda o avtu ni bilo ne duha ne sluha. Trgovec je gada ujel med dopustom v Dalmaciji.

* * *

CAGLIARI, 28. — Prejšnjo noč je v kliniki Aresu, kjer so ga sprejeli pred poldrugim mesecem, umrl v starosti 72 let član višjega sodnega sveta odv. Raffaele Sanna Randaccio. Randaccio je 1944. leta stopil v liberalno stranko, ki ga je štiri leta kasneje izvolila za senatorja. Od 1963. do letos je bil svetovalec v sardinjskem deželnem odboru.

* * *

TRIDENT, 27. — Med vzponom po smeri «Catinaccio» skupno z možem, je 27-letna nemška turistka iz Düsseldorfa omahnila v prepad, kjer je mrtva obležala.

Tudi če je podjetje v krizi

Ni mogoč odpust brez odpravnine

BOCEN, 28. — Če se podjetje znajde v zagati, krivda ne pade na delavca, temveč na gospodarja. Tako je razsodilo bocensko sodišče v pravdi, ki jo je neki delavec sprožil proti gospodarju, ki ga je z izgovorom, da je imel zaradi nesposobnosti delavca 9 milijonov lir izgube, brez odpravnine odpustil z dela. Bocensko civilno sodišče je obsodilo delodajalca na izplačilo odpravnine.

Nesreča na lovu: stric ubil nečaka

VOGHERA, 28. — Tudi včeraj smrtna nesreča na lovu. Tokrat sta se nečak in stric odpravila na lov in ker je 44-letni stric zamenjal košate lase nečaka z repom tisice, je ustrelil in ubil 23-letnega sorodnika.

GROŽNJA PREBIVALCEV MAJHNE VASI NA SARDINIJI

Zaradi prešibkega toka ne bodo plačali elektrike

V vasi Donigala ni mogoče poslušati niti radia

CAGLIARI, 28. — «Hočemo posluževati se hladilnika in gledati televizijo»: to je geslo protestnega odbora, ki so ga sestavili prebivalci, vsega 500, Donigale, ki spada pod Lotzoraiai kakih 80 km od Nuora. Člani 60 družin so včeraj simbolično zasedli občinsko stavbo in so javili, da ne bodo plačevali Enelu električnega toka, dokler ne bo napetost dosegla take višine, da bodo lahko sledili televizijskemu sporedu.

V letih «gospodarskega čudeža» so si tudi prebivalci Donigale, v glavnem kmetje in pastirji, nabavili, pa čeprav na obroke, televizijske aparate in hladilnike. Bili so pač preveliki optimisti. Iz stare transformacijske kabine je namreč prihajal tako šibek tok, da so vrvorovalke odpovedale, brž ko je nekdo prižgal televizijski aparat ali pa je vključil hladilnik.

Vodstvo Enela je obljubila gradnjo nove kabine in je res uvedlo birokratski iter, zaradi česar so prošnje in drugi dokumenti romali iz pisarn občin, pokrajinskih uprav, občinskih tehničnih uradov itd.. Čeprav si je vodstvo Enela prizadevalo, vsaj tako pravijo, je minulo nekaj let, preden je konečno dobilo gradbeno dovoljenje in je dalo dela na dražbo.

Neko podjetje si je zagotovilo gradnjo, toda o delavcih ni nič duha ne sluha. Odtod odpor prebivalcev Donigale, ki so se pritožili županu Lotzoraia Mereuju, ki je v pismih raznim predstavnikom oblasti navedel, da so prebivalci male vasice zaradi šibkega toka utrpeli precejšnjo škodo na njihovih aparatih. Vrhu tega ne morejo slediti televizijskim sporedom, ne morejo posluževati hladilnikov, ne morejo posluževati ogrevalnih strojev, kopalniških ogrevalnih naprav in niti.. radijskih aparatov.

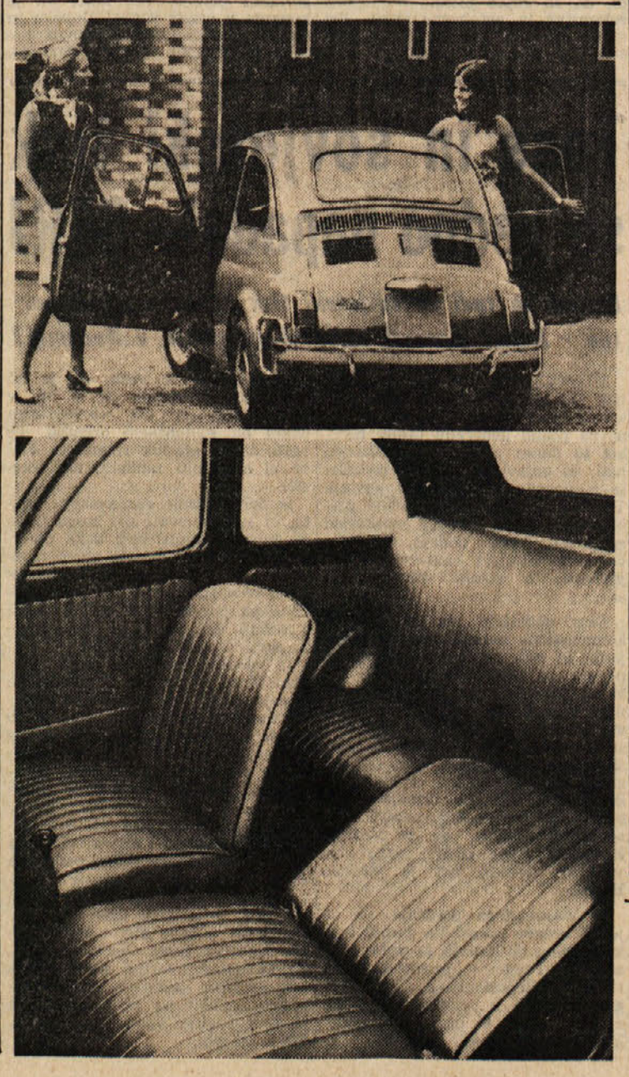

Še dve sliki novega modela fiata 500, ki bo prišel v prihodnjih dneh na trg z oznako «500 L». Zgoraj je pogled na zadnji del vozila z novimi odbijači, spodaj pa slika prikazuje bolj udobne sedeže s premakljivim naslonjalom

POLNA DVOMOV SOVJETSKA VERZIJA

Bilakova ugrabljena ali prostovoljno v SZ?

Materina bolezen le pretveza - Dekle je v četrtek odpotovalo v Moskvo z letalom Aeroflota

LONDON, 28. — Angleški zunanji minister Steward je v odgovoru na vprašanja, ki so mu jih zastavili v spodnjem domu, o izginotju 17-letne hčerke slovaškega voditelja Vasila Bilaka, Nade, izjavil, da ostane verzija, ki jo je objavilo sovjetsko poslaništvo «odprta raznim dvomom». Kot je znano je bila Bilakova v mladinskem taborišču za prostovoljno delo in je prejšnjo sredo nepričakovano izginila.

Njeni tovariši so Nado videli v družbi sovjetskega para, sovjetsko diplomatsko predstavništvo v Londonu pa je nekaj dni kasneje javilo, da je Nado povabila v Moskvo njena mati, ki je obolela. Zato je Nada odpotovala z letalom Aeroflota v četrtek v Moskvo. To verzijo je češkoslovaško poslaništvo seveda zavrglo kot izmišljotino.

Angleška javnost je mnenja, da so Bilakovo ugrabili, da bi tako prisilili njenega očeta k sodelovanju s sovjetskimi okupacijskimi oblastmi. Zato so vprašali ministra Stewarda kako to, da emigracijske oblasti niso nadzorovale Bilakove med njenim bivanjem v Angliji. Minister je odgovoril, da je Bilakova prišla v Anglijo kot navadna turistka in zanjo niso vprašali nobenih posebnih ukrepov. Vseeno, pravi Steward v pismenem odgovoru poslancem, obstaja precej dvomov o sovjetski verziji. V normalnih okoliščinah bi morali sovjetski predstavniki, ko naj bi dobili domnevno zahtevo bolne matere po rimpatriaciji Nade, opozoriti češkoslovaško poslaništvo o potovanju češkoslovaške državljanke. Kaže pa, da so glede na posebne okoliščine raje zamolčali zadevo, ker si pač niso pričakovali reakcije na nepričakovan odhod dekleta. Minister je ironično pripomnil, da je znana nesposobnost Sovjetov, da bi predvidevali odpor drugih do nekega dogodka.

Hotel je pomagati zaročenki

Mladenič v minikrilu pred izpitno komisijo

MOSKVA, 28. — Neko prikupno dekle v minikrilu, Galina Usikova, se je nedavno predstavila profesorjem novosibirskega tehničnega zavoda za sprejemni izpit v matematiki. Lepo dekle je pokazalo zelo dobro znanje in je tudi dobilo najboljši red. Toda dejstvo, da je dekle odgovarjalo z baritonskim glasom, je presenetilo spraševalce, ki so kmalu ugotovili, da se pod minikrilom skriva mladenič. Ta je bil dekletin zaročenec Malik Nurislamov, ki je hotel s to izvirno potezo olajšati Galini vpis v zavod.

Glasilo sovjetskih sindikatov Trud, ki je objavilo vest, pravi, da je sedaj tudi vpis fanta v krajevno medicinsko fakulteto, pa čeprav je izpolnil vse pogoje in je odlično opravil sprejemni izpit, v dvomu.

LA SPEZIA, 28. — Naveličan čakanja na divjad, ki je ni bilo od nikoder, se je 30-letni lovec pridružil zakoncema, ki ju je poznal, ki ju je srečal v gozdu, kjer sta nabirala gobe.

Lovec je počepnil in odtrgal gobo, ki jo je izročil 39-letni znanki, pri čemer pa se mu je sprožila puška, ki jo je imel čez ramena. Naboj je zadel žensko, ki je obležala mrtva na tleh.

PO IZJAVAH UBEGLEGA BIVŠEGA MINISTRA

Grčija je na robu državljanske vojne

Deportacija številnih bivših poslancev «Zveze centra»

LONDON, 28. — Bivši minister za gospodarsko koordinacijo v Papandreujevi vladi, Kostantin Mitsotukis, ki je zbežal v Anglijo, je na tiskovni konferenci izjavil, da je Grčija na robu državljanske vojne. Bivši minister je zbežal iz domovine z neko ribiško ladjo. «Odkar sem kritiziral načrt ustave, ki ga je sestavila vojaška vlada», je rekel Mitsotukis, «sem bil v nevarnosti, da me zapro. Vojaška vlada se vara, če misli, da je z vojaško silo spravila Grke na kolena». Grški politik je izjavil, da bi pristal na ustanovitev začasne vlade pod predsedstvom Karamanlisa, vendar je dodal, da je treba najti rešitev, ki bi zadovoljila vse in ki bi ustvarila pogoje za vzpostavitev demokracije v Grčiji. Mitsotukis, ki je prišel iz Ženeve v London, je izjavil tudi, da prevladuje v Grčiji, bolj ko se bliža datum referenduma, ozračje terorja in nasilja, ki je karakterizirala prvo obdobje po vojaškem državnem udaru.

ATENE, 28. — Danes zjutraj so premestili v razne kraje pet od dvajsetih političnih osebnosti «centra», ki so jih aretirali 13. avgusta po atentatu na prvega ministra Papadopulosa. Vsi so bili priprti v atenskem predmestju Maroussi, danes pa so jih poslali drugam. Bivšega ministra Stylianosa Allamanisa bodo pregnali na otok Leucade, kamor bodo deportirali tudi upokojenega generala Tsepapadakisa, bivšega direktorja grškega radia Anastasiosa Peponisa so odpeljali v srednji predel države itd.

Nekatere bivše poslance «Zveze centra» so že deportirali na otoke ali v razne vasi srednje Grčije. Nobenega od aretiranih niso zaslišali zahtevala od Alžirije izročitev bivšega prvega ministra Konga Moiseja Čombeja in Francoza Francisa Bodenana, ki je organiziral ugrabitev temnopoltega politika.

FANT S SRČNO NAPAKO

Fiocca prispel v Capetown

CAPETOWN, 28. — Danes je prispel v Capetown 10-letni Paolo Fiocca iz Rima, ki so ga z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico Groote Schuur. Tu ga bo dr. Barnard še enkrat pregledal in šele kasneje se bo odločil za navadno operacijo ali za presaditev srca.

Dr. Blaiberga, to je moža, ki je najdlje preživel presaditev srca, so včeraj premestili iz sterilizirane bolniške sobe v navadno. To pomeni, da se je Blaiberg že dovolj opomogel od infekcije na jetrih, zaradi česar so se bali najhujšega. Baje bo Blaiberg v kratkem zapustil bolnišnico in se vrnil domov.

V STAROSTI 82 LET

Smrt Morana - pionirja francoskega letalstva

PARIZ, 28. — Danes je v starosti 82 let umrl v Parizu pionir francoskega letalstva Robert Charles Morane. Po pilotskem izpitu je postal eden najbolj znanih kolavdatorjev letal, od 1911. do 1937. leta pa se je lotil gradnje letal, ki so nosila njegovo ime. Njegova letala so bila že od prve svetovne vojne zelo upoštevana.

BARCELONA, 28. — Španija je

PODATKI O KULTURNEM IZŽIVLJANJU V ITALIJI

Gledališče stagnira kino pa močno upada

V poprečju potroši Italijan komaj 250 lir na leto za gledališče - Za športne prireditve se porabi dvakrat več kot za gledališče, opero, koncert itd.

Včeraj smo navedli nekaj podatkov o italijanski kinematografiji. Iz številk, ki smo jih povzeli iz publikacije «Il giornale dello spettacolo», bi izhajalo, da italijanska kinematografija ne doživlja krize, kar zadeva predvajanje filmov, kar zadeva obisk kinematografov. Toda včerajšnji podatki so se nanašali le na premierske kinematografske dvorane, dejansko le 250 dvoran v Italiji. Vse drugače pa je stanje glede tega, če vzamemo celoten obisk kinematografskih dvoran in prireditev v Italiji. O tem zgovorno pričajo naslednji podatki:

V Italiji je vsega skupaj 9875 kinematografskih dvoran. To je zelo velika številka, vendar je treba pri tem vedeti, da predvajajo vsak dan filme le v 1974 dvoranah, medtem ko v ostalih dvoranah predvajajo filme le po en, dva, največjemu tri dni na teden. Poleg tega je treba vedeti, da je danes v Italiji malo manj kot tisoč kinematografskih dvoran manj kot jih je bilo v januarju 1965. leta.

Drugi podatek, ki govori o tem, da je italijanska kinematografija, se te plati, v krizi, je naslednji. Kljub temu, da se je poprečna cena vstopnice v zadnjih desetih letih dvignila od 150 na 290 lir, se je strošek, ki ga italijanski državljan potroši v celoti na leto za to kulturno-zabavno izživljanje znanjšal za eno milijardo lir.

Nadaljujmo s podatki: v zadnjem letu se je obisk kinematografov v Italiji skrčil od 632 milijonov na 569 milijonov. Če pa napravimo daljši korak nazaj, bomo videli, da je 1955. leta bilo v Italiji kar 820 milijonov obiskov in se torej v zadnjih 13 letih kljub prirodnemu prirastku prebivalstva, kljub višji življenjski ravni obisk kinematografov skrčil za 250 milijonov.

Kaže pa, da to ni izključno italijanski pojav, kajti tudi v drugih državah se opaža, da občinstvo vedno bolj zapušča kinematografske dvorane. V istem razdobju, namreč v zadnjih 13 letih se je na Angleškem obisk kinematografov skrčil od poldruge milijarde obiska na samih 280 milijonov, v Zahodni Nemčiji je obisk padel od 800 milijonov na 255 milijonov, v Franciji je lani obiskalo kinematografske predstave le 220 milijonov ljudi. Če se vrnemo spet na italijanske podatke, bomo povedali, da je lani vsak Italijan bil enajstkrat v kinematografu.

Gornji podatki konkretno potrjujejo, da je obisk kinematografskih dvoran dejansko v upadanju. Temu je prav gotovo deloma kriva televizija, deloma pa tudi drugačen način življenja, pri čemer ima precej besede tudi motorizacija.

Če smo za kinematografijo ugotovili velik padec, moremo za drugo kulturno-zabavno izživljanje italijanskega človeka ugotoviti manjše upadanje, skoraj bi rekli nekakšno stagnacijo. Tako govorijo podatki, kar zadeva obisk opernih, dramskih in drugih teatrskih prireditev.

V celoti porabi italijanski državljan za vse kulturno-zabavne prireditve (gledališče, opera, koncert, kino in šport) 88 stotink od vsakih svojih 100 lir dohodka. Na prvi pogled je to zelo malo. In vendar se je v letu 1967 nabralo tega okoli 368 milijard lir.

Ker so italijanski državljani leto prej porabili v iste namene 344 milijard lir, pomeni, da se je delež za kulturo in zabavo povečal za 7 odst. To velja za vse zgoraj navedeno izživljanje italijanskega ljudstva.

Za stroške, ki jih italijanski državljan ima z obiskom kinematografskih prireditev, smo že navedli nekaj podatkov, sedaj se bomo ustavili pri drugih kulturnih izživljanjih. Preden pa preidemo k naslednjim podatkom, bomo vendarle povedali, da je obisk kinematografskih prireditev še vedno najbolj množičen, kajti za obisk kinematografskih prireditev so Italijani lani potrošili obilnih 160 milijard lir, dočim so za obisk dramskega in opernega gledališča, za koncerte in revijske programe potrošili le 13 milijard 700 milijonov lir. Celo za šport so Italijani potrošili veliko več kot za zgoraj omenjeno kulturno izživljanje. V letu 1967 so italijanski «navijači» plačali za vstopnice za na nogometna ali druga igrišča obilnih 26 milijard lir, torej skoraj dvakrat več kot za kulturo. Vrnimo se k gledališču in koncertu:

V Italiji je bilo lani vsega skupaj 38.777 opernih, dramskih, koncertnih in revijskih prireditev, ki so zabeležile skupaj točno 12 milijonov obiskov. Zaradi primerjave bomo navedli, da je podobne prireditve leta 1937 obiskalo nad 21 milijonov oseb in tudi prireditev je bilo pred 30 leti veliko več kot lani, saj podatki govore, da je bilo v Italiji 1937 kar 70.000 opernih, dramskih, koncertnih in revijskih predstav. Kakor vidimo, je sodoben način življenja povsem sprevrgel tudi intenzivnost kulturnega izživljanja, pa čeprav hkrati ne moremo reči, da se človek danes v poprečju kulturno manj izživlja, kot se je pred tridesetimi leti.

In vendar je treba priznati, da doživlja italijansko dramsko in operno gledališče določeno krizo. Isto velja za varietejske in koncertne prireditve. Morda je v največji krizi prav revijsko gledališče, ki se sicer skuša preleviti v tako imenovano glasbeno komedijo, ki pa kljub temu ne more zadržati nekoč tako zvestega občinstva.

Če je revijsko gledališče v hudi krizi, se dramsko gledališče še nekako «drži». Dramsko gledališče ima tudi v zvrsti tega kulturnega izživljanja še vedno prvo mesto in to tako glede števila prireditev, kot tudi kar zadeva občinstvo. Pravzaprav se je pred tremi leti in vse do danes začela opažati nekakšna poživitev odrskega življenja. V lanskem letu je bilo v vsej deželi 6063 prireditev, ki jih je obiskalo 2.300.000 oseb.

Rekli smo, da je italijansko ljudstvo v lanskem letu potrošilo za kulturne prireditve 13 milijard 700 milijonov lir. Od tega je šlo 4 milijarde 100 milijonov za vstopnino za dramske prireditve, 3 milijarde 300 milijonov za operne prireditve, ena milijarda 800 milijonov za revijske prireditve, 3 milijarde za varietejske, ena milijarda 100 milijonov za koncerte, preostanek pa za razne druge kulturne prireditve kot na primer za operetne, lutkovne in podobne predstave. Če gornjo vsoto razdelimo na vse prebivalstvo, vidimo da potroši vsak Italijan v poprečju le 256 lir za gledališče, kar je vsekakor zelo malo, skrajno malo. Da mnogi Italijani sploh ne vedo, kaj je gledališka predstava, nam posredno pove naslednji podatek: v Milanu pride v poprečju na prebivalca 1.703 lir za gledališče, v Rimu 848; v Milanu so imeli 4.037 predstav, v Rimu 5457. Če upoštevamo število prebivalstva Milana in Rima in če nato izvajamo podobno analizo glede drugih kulturnih centrov, bomo ugotovili, da je v Italiji razmeroma malo ljudi, ki so kolikor toliko stalni gosti gledaliških dvoran in da so velika področja, kjer je gledališka predstava več ali manj neznan pojem.

V vsem lanskem letu je bilo v Italiji 1550 opernih prireditev, ki jih je obiskalo poldrugi milijon ljudi. Ponovno je glede obiska in stroškov na prvem mestu Milan, kjer so operne prireditve prinesle blagajnam obilno milijardo lir. Rim je seveda na drugem mestu s celotnim inkasom 596 milijonov. Na tretjem mestu je Verona s 300 milijoni, Trst pa je na osmem mestu s 102 milijoni lir.

Rekli smo, da so glasbene revije v upadanju in to kljub nekaterim spremembam, ki jih skušajo uvesti.

Ob zaključku te analize moramo ugotoviti, da prihaja v kulturnem življenju poprečnega Italijana do določenih sprememb, za katere ne moremo reči drugače kot da so negativne. Toda nov način življenja se ne da zavreti. Ker pa se odgovorni krogi, ki jim je na skrbi kulturni dvig prebivalstva, tako malo menijo za svojo nalogo, je pričakovati, da bo v bodoče še slabše.

Motiv iz Korčule, kjer je bil pred dnevi mednarodni kongres filozofov marksistov

Rimski sarkofagi v Jonskem morju

TARANTO, 29. — Skupina arheologov, ki jih vodi prof. Throckmorton s pensylvanskega vseučilišča in ki se ukvarja s podvodnim raziskovanjem Jonskega morja, je odkrila 18 sarkofagov iz marmorja, za katere menijo, da izhajajo iz rimske dobe. Sarkofage so našli v plitvem morju med krajema Torre dell'Ovo ter Lido di Pulsano.

Marmornate grobnice, ki so jih z žerjavi potegnili na kopno, verjetno pripadajo tovoru neke rimske ladje, ki se je okoli 200 let pred Kristusom potopila na tem kraju. Verjetno zaradi nevihte. Sarkofage bodo sedaj strokovnjaki podrobno preučili.

Skupina arheologov, ki jo sestavljajo strokovnjaki več narodnosti, se je že lani lotila raziskav na tem kraju in preiskala del področja. Pri tem je odkrila razbitine anfor, bronaste žeblje, nekaj kovancev in vse to med ostanki neke rimske ladje in njenega tovora v razmeroma plitvih vodah.

Prof. Throckmorton in njegovi sodelavci, ki so v zadnjih letih preiskali tudi razna druga področja Sredozemskega morja, še posebej neka področja Egejskega morja, menijo, da je v bližini jonskih obal več ostankov rimskih ladij, ki so se potopile

PRIRODNE LEPOTE, KI, ŽAL, OSTAJAJO NEZNANE

Dalmatinski otok Biševo ima čudovito «sinjo jamo»

Že pred 80 leti jo je avstrijski slikar primerjal sloviti jami na Capriju
Ker je otok siromašen, lepota tega prirodnega fenomena ni prišla do veljave

Otok Capri blizu Neaplja slovi kot izredno lep otok. Nekaj na račun svoje lepote, nekaj na račun svoje zelo blage klime in otok je zaslovel in si s tem zagotovil bodočnost s turizmom, ki je skoraj izključni vir dohodkov vsega njegovega prebivalstva. Na Capriju pa je tudi slovita «sinja jama», nenavaden prirodni pojav, ki privablja izredno veliko domačih in še več tujih gostov.

Sinja podmorska jama pa ni monopol Caprija. Tudi otok Biševo v Dalmaciji ima takšno jamo, sinjo podmorsko jamo, za katero je avstrijski slikar Eugen Ransonet že leta 1884 rekel, da je še lepša od «sinje jame» na Capriju. Okusi so različni in seveda osebni, zato se ne bomo spuščali v ocenjevanje, če je lepša sinja jama na Capriju ali tista na otoku Biševo v Dalmaciji. Ker pa je jama na Biševu, finančno vsaj, bolj dosegljiva, se bomo pri njej ustavili.

Otok Biševo je podoben velikanski ladji. Na zemljevidu ga zasledimo v bližini večjega otoka, ki je znan tudi iz narodnoosvobodilne borbe, v bližini Visa. Otok Biševo je oddaljen 6 morskih milj od mesteca Komiže na Visu. Otok je dolg okoli 4 kilometre, širok pa okoli en kilometer ali kaj več. Otok je skalnat, kot pretežna večina otokov v tem delu Dalmacije. Kakih sto prebivalcev, kolikor jih otok šteje, se ukvarja pretežno z ribolovom in vinogradništvom. Njihovo življenje nikakor ni lahko, kajti ribolov je težak poklic, vinogradništvo na skopi zemlji pa nič lažje. In vendar pridelajo tu zelo dobro vino. Obala otoka je razčlenjena in strma. Poleg tega pa so čeri, ki se strmo spuščajo v morje, «luknjičave».

Na srečo ribičev z Biševa pa je okolica otoka polna rib. Ne gre za kdove kako cenjeno ribo, zato pa je je veliko. Posebno velja to za zaliv Trešljevac, v katerega prihaja veliko jat plave ribe.

Domačini so ponosni na svojo redkost, na svojo «sinjo jamo» ali pečino. Vedo ti tudi povedati, da je najprimernejši čas za obisk te prirodne lepote med deveto in enajsto uro, seveda predpoldne, ko sončni žarki padajo točno pred vhod v pečino. Včasih pride sem večja skupina ljudi, ki jih pripelje kako turistično društvo ali kaka podobna ustanova. Če pa pride človek sam, torej brez spremstva kake organizacije ali ustanove, se mu bo prav gotovo ponudil za voznika in vodiča kak domačin. Tudi mi smo si pečino ogledali na lastno pobudo, torej z domačinom vodičem. In takšni so naši vtisi:

Z najetim čolnom smo odpluli iz zaliva Balun. Kmalu se je pojavila pred nami visoka, nazobčana stena, ki so jo veter in valovi vso razjedli in sprali. Ob vznožju visoke čeri smo opazili temno odprtino — vhod v jamo. Vhod v jamo je vsaj delno zaprt: čez odprtino je razpeta debela veriga, da ne moreš v jamo s čolnom.

Vodič nam je povedal, da so to storili zato, da bi preprečili kvarjenje prirodnih lepot. Mnogi obiskovalci so namreč na stene jame izpisovali svoja imena in na razne načine kvarili lepote.

Ko smo dvignili verigo, je čoln zaplul v temen hodnik. Ker je svod hodnika nizek, smo se morali pripogniti, da bi z glavo ne zadeli ob strop. Hodnik niti ni tako dolg, vendar tudi plovba po njem ni enostavna. Da bi prepluli «hodnik», smo potrebovali skoraj deset minut. Nato pa smo se znašli v glavni dvorani jame, v čudovitem svetu. Nenadoma nas je obdai čudovit svit krasnih mavričnih barv. Strop pečine, morsko dno, in tudi mi sami smo bili obsijani z nekakšno čarobno svetlobo, ki je spreminjala barve in to deloma zaradi našega premikanja po jami, deloma pa na račun valov, ki so jih dvigala naša vesla.

Ko smo pogledali iz čolna proti dnu, smo v kristalno čisti vodi mogli videti na dnu sleherni kamenček, rekli b lahko vsako zrno peska. In vendar je tu voda globoka deset metrov. Ribe, ki so švigale okoli našega čolna, so se bleščale v vseh barvah, bile so zlate, bile so srebrne, bile so najrazličnejših barv. Če smo le količkaj močneje udarili z veslom, se je na površini in v vodi zablestelo na tisoče biserov. Naš vodič je skočil v vodo in se globoko potopil. Njegovo telo je bilo v morskih globinah, kot bi bilo obžarjeno s srebrnimi žarki.

Od kod te barve, od kod to prelivanje barv? Vse to, kar dela to pečino ali jamo tako privlačno, je plod igre med svetlobo in vodo. Jama ali pečina je sredi velikanske čeri. Vanjo vodita dva vhoda: eden, manjši, na ravni vodne gladine, koder smo vanjo prišli tudi mi, in veliko večji vhod, ki pa je niže, globoko v vodi in prav pred začetkom velike dvorane. In prav skozi ono veliko odprtino prihaja v jamo svetloba, ki prodre skozi morje v globino in se nato odbija od dna in osvetljuje stene in strop jame. Ker gre sončna svetloba skozi «filter» morske vode in morskega dna, se «razčleni» v mavrične barve in zato dobe vsi predmeti, ki jih obsije, razne barve, od svetlomodre do vijoličaste, zelenkaste in srebrnosive.

Ves čas govorimo o čudoviti dvorani sinje jame ali pečine. V resnici pa ima pečina dve dvorani, ki ju loči podmorski greben. Obe dvorani sta dolgi 24 m, na najvišjem mestu pa je jama visoka 10 metrov. Na nekaterih mestih svoda so tudi majhni kapniki.

O «sinji pečini» na otoku Biševo obstajajo tudi legende. Najbolj znana je legenda o morskih sirenah, to je o pol ženskah in polribah, ki da so nekoč živele v njej. Legenda pravi, da ena sirena živi v sinji pečini še danes. Ljudje jo «slišijo», kadar na otoku zavija veter. Kadar značilni veter, ki mu pravijo jugo, močno zavija, potiska morje v jamo in udarci morskih valov ob stene povzročajo nekakšno žvižganje, ki da je podobno joku. Ob zelo hudem in močnem «jugu», prihajata voda in zrak skozi razne odprtine na svodu pečine. Na nekem mestu ob zelo močnem vetru brizga voda v zrak, kot iz kakega gejzira. Domačini tega «gejzira» nimajo radi: na eni strani je «gejzir» znak izredno močnega vetra, ki more spraviti v nevarnost ribiče na morju, z druge strani pa odnaša veter vodo iz «gejzira» na bližnje vinograde. Morska voda trte ožge in to prinaša škodo. Na srečo «gejzir» le redko oživi.

Še bi se dalo govoriti o tej izredni prirodni lepoti, toda vsako opisovanje bi bilo prepusto in bi ne moglo dati resnične slike njenih lepot. Če hočemo imeti resnično sliko njene pečine, jo moramo obiskati.

SMRT NAJSTAREJŠEGA EVROPEJCA

Matična knjiga ne laže: 135 let

Veliko je mož potoval s trebuhom za kruhom - Od 14 otrok jih je 6 še živih - Govoril je več jezikov

BITOLJ, 28. — Pred nedavnim je v vasi Bistrica pri Bitolju umrl mož, ki je po vsej verjetnosti bil najstarejši Evropejec, vsekakor pa najstarejši Jugoslovan. Bil je to 135 let stari Georgi Milošev.

Velikokrat smo že zabeležili izredne primere starosti, toda vsakokrat ko je šlo čez določeno starost, čez dobo, ki je vzbujala dvome, smo morali dodati, da gre za človeka, ki sam pravi, da je bil oziroma da je tako star. V primeru Georgija Miloševa pa ni tako. V matičnih knjigah občine Bitolj, kamor je pokojni Milošev spadal, točno piše, da se je rodil 14. marca 1833 v vasi Krana. Tudi sam pokojnik je znal povedati, da se je rodil 14. marca 1833. Potemtakem bo zares držalo.

Ko je imel pokojni Georgi Milošev 36 let, mu je umrl oče in zato se je 1870. odpravil iz svojega kraja v Turčijo, kjer je opravljal najrazličnejše poklice. Iz Turčije se je vrnil v rojstni kraj šele 30 let pozneje in se v svojem 67. letu — oženil. Za ženo si je izbral zelo mlado dekle, ki mu je rodila kar 14 otrok. Od teh je šest še živih in sicer pet hčera in en sin. Najstarejša še živa hči Kristina je stara 66 let, edini preživeli sin Spiro je star 63 let, hčere Cveta, Marija, Sandra in Evdokija pa so stare 60, 58, 56 in 53 let. Ob svoji smrti je Georgi Milošev zapustil 25 vnukov in 27 pravnukov.

Toda Milošev si ni služil kruha le po Turčiji, ker se je bil nekoč odpravil tudi v Ameriko, kjer je preživel šest let. Leta 1917 so ga poklicali tudi pod orožje, pa čeprav je imel že 84 let. In mož se je vojaškemu pozivu odzval. Ker je veliko potoval, se je naučil tudi tujih jezikov. Tako je govoril grški, turški, arnautski in deloma tudi angleški.

Še ena zanimivost: do konca svojega življenja je ohranil šest zob, nekaj let pred smrtjo pa so mu začeli rasti novi.

Žal nam ni znano, kakšen je bil njegov recept za tako dolgo življenje.

HOROSKOP

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Bodite konkretni, ker vam bo vsako zavlačevanje škodovalo. Utrdili si boste gmotne in čustvene razmere.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Nepredviden dogodek bi znal povsem spremeniti vaše poslovne razmere. Ljubosumni boste.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Vaši načrti bodo vzbudili zanimanje pri kompetentnih. Pripravite se na razočaranje v ljubezni.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Novi predlogi, nove ponudbe, morda večja sprememba. V čustvenih zadevah vse po starem.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Ne bo vam lahko, ker boste tarča koncentričnih napadov. Pa se boste le izmazali. Utrujen. boste.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 7.) Čas je, da se otresete pretiranega strahu, ker tudi tekmecem ni lahko. Napetost v družini.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Zaupajte vase, ker boste sicer podlegli. Neka oseba se zanima za vas, bodite pa previdni.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Zvezde vam sicer dobro kažejo, toda tudi vi boste morali kaj prispevati k uspehu. Bodite praktični.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Od vas bodo zahtevali odločnost, ki je ne zmorete. Družinske razmere se bodo uravnale.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) S svojo sposobnostjo si boste zagotovili mesto in položaj. Večer ni za naporno delo.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Potrebna vam bo skrajna spretnost, kajti znašli se boste v škripcih. Popustljivi bodite.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Cilj, za katerim že toliko časa težite, bo dosežen. Vendar ne boste zadovoljni. Pismo, vest ali kaj podobnega.

IVAN REGENT:

SPOMINI

94.

Za to so poskrbeli predvsem socialistični izobraženci, ki so se pridruževali socialističnim vrstam, da bi pomagali delavstvu v njegovem junaškem boju. Seveda je imelo pridruževanje izobražencev socialističnim vrstam tudi svoje slabe strani, katere pa je bilo treba pametno premagovati.

Pred prvo svetovno vojno je bila med Italijani v Avstriji samo socialistična stranka zares demokratična in napredna. Zategadelj so tisti italijanski izobraženci, ki se zaradi svojih naprednih idej niso mogli sprijazniti z italijanskim objektivno antidemokratičnim nacionalističnim gibanjem ali so ga zapuščali, so pa hoteli politično delovati, mogli to storiti samo v Italijanski socialistični stranki. Zavoljo tega je stopilo v italijansko socialistično stranko v Avstriji zelo rano lepo število italijanskih izobražencev in polizobražencev, glede katerih drži, da so prinesli v italijansko socialistično gibanje v Avstriji duha italijanskega nacionalizma, iredentizma in celo italijansko nacionalistično prakso, so pa tudi prispevali, da so si italijanski delavci v Trstu že v devetdesetih letih preteklega stoletja ustanovili poleg svoje razredne socialistične stranke še svojo prosvetno organizacijo Circolo di studi sociali, ki je nekaj časa raztezala svojo bogato prosvetno dejavnost tudi na Istro in Furlanijo.

Slovenska socialnodemokratična organizacija v Trstu, ki je bila del Jugoslovanske socialnodemokratične stranke v Avstriji, je bila ustanovljena skoraj leto dni pred Italijansko socialistično stranko v Trstu.

Italijansko socialistično gibanje je bilo v Trstu in na Primorskem številčno neprimerno močnejše od slovenskega. Do ustanovitve prosvetne organizacije, se pravi, do ustanovitve prosvetnega društva slovenskih delavcev v Trstu, je prišlo šele leta 1905.

Do tedaj in še nekaj let kasneje ni bilo v vrstah slovenskega socialističnega gibanja v Trstu in na Primorskem nobenega izobraženca, ki bi bil pobudil začetek prosvetne dejavnosti med slovenskimi delavci, od delavcev samih pa skoraj ni bilo pričakovati, da bi mogli razumeti potrebo po razširjanju in poglabljanju svojega splošnega znanja, zlasti še socialističnega. Zmage proletariata — ki mora zato, da bi sebe osvobodil, osvoboditi vse človeštvo — pa si ne moremo misliti brez prizadevanja delavstva, da bi si kot razred pridobilo vse napredno znanje, do katerega se je prikopalo človeštvo v svoji dolgi zgodovini. Saj mora biti socializem — za katerega se bori proletariat — le razultat vsega naprednega, kar je v zgodovini ustvarilo človeštvo.

Slovensko narodno gibanje, ki so ga vodili konservativci in celo reakcionarji, je bilo objektivno demokratično in je tedaj nudilo vsem slojem slovenskega prebivalstva, tudi delavcem, zlasti pa še izobražencem, zadosti prostora v svojih vrstah za politično in prosvetno dejavnost. Slovensko delavsko socialistično gibanje, ki je bilo tedaj še relativno šibko, pa ni moglo nuditi izobražencem še nič drugega mimo preganjanja in revščine. Predvsem to dejstvo je povzročalo popolno pomanjkanje priliva izobražencev in polizobražencev v socialnodemokratične vrste, kar je trajalo še nekaj let po zaključku preteklega stoletja.

Navzlic takemu neprijetnemu položaju sva s sodrugom Antonom Jernejčičem že 1904. leta čutila in slutila pomanjkanje prosvetne dejavnosti v socialističnih vrstah. Knjig si delavci niso mogli kupiti, v gledališča niso mogli zahajati, ker za tak «luksus» niso imeli dovolj sredstev; večinoma so znali samo slovenski, a socialističnih knjig v našem jeziku je bilo tedaj zelo malo, le nekaj brošur. Delavnik je trajal deset do dvanajst ur na dan in še več. V družbi in na delu je bil položaj delavcev zelo slab in poniževalen. Ni težko razumeti, da sta bili v takih okolnostih izobrazba in vzgoja delavstva nujno pomanjkljivi. To pomanjkljivost so morali v svojem političnem gibanju prav gotovo močno čutiti. In so ga zares čutili. Zato sva leta 1905 na pobudo Antona Jernejčiča ustanovila v Trstu prvo delavsko prosvetno društvo, ki sva mu dala ime Ljudski oder. Prvi ustanovni občni zbor tega društva je bil 10. marca 1905. Na tem občnem zboru so bili izvoljeni v odbor društva naslednji sodrugi: predsednik Anton Jernejčič, uslužbenec; podpredsednik Ignac Mihevc, železniški strojevodja; tajnik Ivan Regent; odborniki: Franc Sešek, pekovski delavec; Alojz Štolfa, pekovski delavec; Franc Zupančič, železničar; Drago Vrabec, čevljar; Franc Gruden, pekovski delavec; Valentin Mešek, delavec v ladjedelnici; člani nadzornega odbora pa: Jaka Škrbic, tajnik organizacije pekovskih delavcev; Jaka Štok, mehanik; Ivan Jaklič, železniški uslužbenec.

Od tedaj, ko je bil v Trstu ustanovljen Ljudski oder, je letos preteklo že dvainšestdeset let. Današnja generacija, zlasti mlajša, more le z velikim naporom dojeti pomembnost ustanovitve tega prvega slovenskega delavskega prosvetnega društva v Trstu. Delavci, ubogi ljudje, so si tedaj sami zgradili prosvetno ognjišče in na njem zanetili ogenj prosvete. Plamen je šinil visoko v zrak in je po prvi svetovni vojni zajel s svojim žarom vso Julijsko krajino. Z Ljudskim odrom je bil položen temeljni kamen prosvetnega dela med slovenskimi delavci v vsej Sloveniji, predvsem v delavskih središčih.

Priprave za ustanovitev prvega slovenskega prosvetnega društva so bile izredno težke in so trajale zaradi popolnega pomanjkanja najpotrebnejših gmotnih sredstev zelo dolgo. Če bi danes pisal, s kakšnimi malenkostnimi vprašanji smo se morali takrat ukvarjati, bi se današnji ljudje čudili in se morda celo smejali. Spočetka smo si morali vse sposoditi. Pamagala nam je pri tem razumna uprava Delavskega doma, ne čelu katere so bili italijanski sodrugi, ki so razumeli važnost društva. Težave so se začele pri izbiri društvenega imena. Prevladalo je ime Ljudski oder, ki je bilo slovenski prevod italijanskega imena Tribuna popolare. Lahko bi bili prevedli ime kot Ljudska tribuna, pa smo izbrali raje slovensko ime. Opravka smo imeli tudi s pravili, ker nam je pri teh delala težave slovenščina. Dokončno jih je izdelal Etbin Kristan. Te podrobnosti sem navedel zato, da bi čitatelj vsaj nekoliko bil poučen o tem, s kakšnimi težavami smo se morali boriti.

Med nekaterimi ustanovitelji Ljudskega odra je prevladovalo spočetka mnenje, naj bi bilo to naše prosvetno društvo predvsem predsoba socialistične stranke, nekakšna past, s pomočjo katere bi lovili ljudi za socialistično stranko. Z Antonom Jernejčičem se nisva nikdar strinjala s takim mnenjem. Taka past Ljudski oder ni nikdar bil. Po prvi svetovni vojni pa je v nekaterih vaseh in trgih na Primorskem Ljudski oder res nadomeščal spočetka socialistično, kasneje pa komunistično stranko, vendar ni bil past, marveč le nujno nadomestilo za stranko povsod tam, kjer še ni bilo politične organizacije, in je bil to samo toliko časa, dokler ta ni bila ustanovljena. Treba je pa priznati, da ljudje na deželi niso delali posebne razlike med Ljudskim odrom in stranko. Bil je tako razvpit, sprva kot socialistično in kasneje kot komunistično društvo, da so se člani Ljudskega odra narsikje smatrali za člane stranke in se kot taki tudi udejstvovali. Kot past za pritegovanje ljudi v stranko — socialistično ali komunistično — ni bil, ni mogel biti, in ponavljam, to tudi ni bila njegova naloga. Svoje člane je Ljudski oder nabiral spočetka samo med delavci, ki so bili sindikalno in politično že organizirani, kasneje pa tudi med kmeti; namenjen je bil prvim in drugim.

Kot prosvetno društvo se je Ljudski oder sijajno obnesel, deloma tudi zato, ker so mu načelovali navdušeni prosvetarji. To svojo nalogo je Ljudski oder izvršil v polni meri. Prirejal je poljudnoznanstvena predavanja o najrazličnejših vejah znanosti pa o umetnosti in književnosti. Ustanovil je bogato ljudsko knjižnico in izposojal knjige na dom vsem članom družine, če je bil član društva vsaj en član družine. Ustanovil je čitalnico, kjer so imeli čitatelji na razpolago poleg dnevnega časopisja v slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku, tudi revije v vseh treh jezikih. Že prvo leto po ustanovitvi smo začeli prirejati predavanja. Prvi je predaval odvetniški koncipijent, prijatelj podpredsednika Mihevca, dr. Novak.

(Nadaljevanje sledi)

RADIO VELE VIZIJA

ČETRTEK, 29. AVGUSTA 1968

RADIO TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slov. narodne; 12.00 Melodije; 13.30 Glasba po željah; 14.00 Russov ansambel; 17.20 Glasba za tranzistornik; 18.00 Zborovsko petje; 18.15 Umetnost in prireditve; 19.10 Otroci na počitnicah; 19.30 Melodije; 20.00 Sport; 20.30 Landi: Nesrečni miljenec, 22.10 Skladbe davnih dob.

TRST

12.05 Tržaški motivi; 12.25 Tretja stran; 13.15 Juke box; 13.45 Operna glasba.

KOPER

7.30, 8.30, 12.30, 15.00, 19.00 in 20.15 Poročila; 8.10 Jutranja glasba; 9.00 Popevke; 9.30 Romantične skladbe; 10.00 Pod senčnikom; 11.00 Pisan spored; 11.30 Današnji pevci; 12.00, 12.50 inn 15.10 Glasba po željah 14.00 Beležnica; 16.30 Lahka glasba; 17.30 Radijski oder; 18.00 Današnji pevci; 18.40 Narodne pesmi 19.00 in 20.30 Prenos RL; 20.00 Ansambel Mottola; 23.10 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranje pesmi; 9.05 Zvočni trak; 10.05 in 11.30 Ura glasbe; 12.05 Kontrapunkt; 13.20 Preizkušajo se diletanti; 13.45 in 15.10 Pesmi z neapeljskega festivala; 16.30 Neapeljske pesmi in poezije; 17.05 Program za mladino; 19.15 Roman; 20.15 Operetna glasba; 21.00 Veliki variete.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila; 8.45 Orkester; 9.45 Glasbeni album; 10.00 Roman; 10.40 Plošče in skeči 11.35 Plošče za poletje; 14.00 Juke box; 14.45 Nove plošče; 15.15 Sopranistka M. Olivero in tenorist J. Peerce; 16.35 Popoldanski spored; 18.20 Poljudna enciklopedija; 19.00 Pisan program; 21.10 Pevci lahke glasbe; 22.40 Angleške plošče.

III. PROGRAM

10.00 Schubertova 4. simfonija; 10.50 Reger, Sonata št. 4; 12.55 Antologija interpretov; 14.30 Dvorakova komorna glasba; 15.35 Stari umotvori; 17.15 Šostakovič — Kvartet opus 110; 17.35 Schubert — Suita opus 27; 18.15 Lahka glasba; 18.45 Priče naše dobe; H. Bergson; 19.15 Stravinski — Koncert; 20.00 J. Mysliveček: Il gran Tamerlano.

FILODIFUZIJA

9.15 Sukove skladbe; 10.20 Haydn in Dvorak; 11.00 Simf. koncert; 12.30 Baritonist Gino Becchi; 13.10 Bartokove sklade — (Lahka glasba); 8.30 Glasba z vsega sveta; 11.30 Glasba za mladino.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 11.00, 14.00, 20.30 Poročila; 7.50 Danes za vas; 8.25 Inform. oddaja; 9.00 Operna matineja; 10.00 Počitniško popotovanje; 10.15 Uspehi glasbenih šol; 10.30 V planinski koči; 13.00 Na današnji dan; 13.10 Iz Kozinove opere «Ekvinokcij»; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Pihalni orkestri; 14.30 Priporočajo vam...; 15.05 Zabavne melodije; 16.40 Pianistka T. Bučarjeva; 17.00 Vsak dan za vas; 18.05 Simfonični koncert; 19.00 Aktualnosti; 19.15 Glasba in turizem; 29.00 Lahko noč, otroci! 20.15 Poje Alenka Pinterič; 21.00 Domače pesmi; 22.00 Sto let slov. lirike; 22.40 Glasbeni nokturno; 23.10 D. Šostakovič: Preludij itd.; 24.05 I. Ehrenburg: Pesmi.

ITAL. TELEVIZIJA

18.15 Spored za mladino; 19.45 Šport in ital. kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Detektivka; 21.50 Program za svoboden čas; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

19.30 Svetovno kolesarsko prvenstvo; 21.00 Dnevnik; 21.15 Ippocampo d'oro; 22.30 Kol. dirke.

JUG. TELEVIZIJA

21.00 in 23.15 Poročila; Buffalo Bill, film; 19.00 Po Sloveniji; 19.15 Propagandna medigra; 19.20 V narodnem ritmu; 19.45 Po sledeh napredka; 20.05 Koncert kvarteta Golden Gate; 20.45 Cikcak. 21.35 Nova Gorica včeraj, danes, jutri; 22.05 Pickwickovci; 22.55 Plesni orkester RTV Zagreb.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 25.2, najnižja 18.3, ob 19.uri 23,8 stopinje, zračni tlak 1014,2 redno stanoviten, vlaga 67%, veter 4 km/h sever, nebo 3/10 pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 22.6 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 29. avgusta
JANEZ
Sonce vzide ob 6.22 in zatone ob 19.49 — Dolžina dneva 13.27 — Luna vzide ob 12.50 in zatone ob 22.09
Jutri, PETEK, 30. avgusta
ROZALIJA

JOSIP ŠKERK

Ko nam smrt nenadoma ukrade zares dragega človeka, je občutek, ki nas najbolj globoko prevzame, da smo mu ostali dolžni.

Če nas je kdaj ta občutek prav globoko prevzel, je ob nenadni skeleči vesti, da nas je zapustil predsednik Kmečke zveze Josip Škerk.

To trdo, grčavo kraško deblo, izbrušeno v burjah dolgega trdega in delamega življenja, niso mogli upogniti ne nasilja ljudskih in narodnih sovražnikov niti uničiti požari dveh svetovnih vojn, ne izkoreniniti dolga leta prisilne odsotnosti od domačih krajev. Vse tegobe, ki jih je moral prestati, in težave, skozi katere se je moral prebijati, so mu nasprotno skalile še večji pogum in mu vlile še večjo ljubezen do življenja in ljudi.

Premnogo nas je, ki mu imamo biti hvaležni in ki smo mu ostali dolžni. Nikomur ni odrekel pomoči iz svoje izkušenosti in nasveta iz svoje bistrosti in preudarnosti. Zato si je v svojem dolgem in plodnem življenju pridobil spoštovanje in zaupanje vseh naših ljudi, in zlasti naših kmetov, ki jim je posvečal toliko let svoje moči in skrbi. Kot umen gospodar jim je vedno rad pomagal z nasveti, kot zaveden kmet je bil med prvimi pobudniki in ustanovnimi člani Kmečke zveze, ki ji je do smrti predsedoval več kot 15 let. Pomagal je kmečki stanovski organizaciji na noge v nelahkih časih, si zanjo vztrajno prizadeval v vseh skoraj 20. letih njenega delovanja, da se je lahko uveljavila pri kmetih in oblasteh ter se vedno dosledno zavzemal za njeno krepitev in združitev vseh kmetov v enotni sindikat, kjer sami odločajo in so sami gospodarji.

Smrt mu vsaj tega zadoščenja ni mogla ukrasti. 28. aprila letos je lahko ginjen otvoril občni zbor združene in enotne strokovne organizacije naših kmetov, ki so mu ponovno zaupali predsedstvo in mu z aplavzom sklenili pokloniti kot priznanje dolgoletnih prizadevanj zlato kolajno v spomin na ta srečni dan.

Tudi Kmetijska zadruga mu je na svojem jubilejnem kmečkem taboru poklonila zlato kolajno za njegove zasluge pri združevanju kmetov naše pokrajine. Namenjeno je bilo, da mu jo bodo izročili danes, v njegovi gostoljubni hiši v Bajti po kratkem zdravljenju ne hude bolezni. Usoda nam je pustila še to željo neizpolnjeno, poleg bridkosti, ob tako nenadomestljivi izgubi.

Dragemu predsedniku naj bo lahka naša zemlja, ki ji je posvetil toliko truda in ljubezni.

LUCIJAN VOLK

Dr. EDKO KRIŽNIČ

Včeraj je umrl v tržaški bolnišnici po dolgi in težki bolezni dr. Edko Križnič, živinozdravnik na Opčinah in splošno priljubljeni napredni rodoljub in prosvetni delavec.

Dr. Križnič se je rodil na Opčinah 1908. leta. Obiskoval je osnovno šolo v rojstni vasi, gimnazijo v Novem mestu, kjer je maturiral leta 1927, nakar se je vpisal na veterinarsko fakulteto univerze v Bologni: Promoviral je leta 1932. Po končanih študijih je služboval v več krajih v Istri in na Krasu: v Piranu, v Umagu, Herpeljah, in Sežani, po končani vojni pa na Opčinah in na Proseku kot pokrajinski veterinar za zgornjo tržaško okolico. Kljub vnemi in sposobnosti v poklicu, mu zaradi njegove narodne doslednosti in značajnosti dolgih 15 let ni bila priznana službena stalnost, ki jo je pridobil šele zadnje čase.

Kot zaveden rodoljub je bil z mnogimi drugimi preganjan od fašističnih oblasti, zaprt v tržaški in koprski ječi ter konfiniran do leta 1943, do razpada Italije v Tali pri Arezzu.

Leta 1943, po vrnitvi iz ječe, je odšel v partizane. Dodeljen je bil štabu 9. korpusa kot borec in odgovoren za organizacijo in operativo svoje stroke. Po mnogih pogumnih podvigih v vsem času NOB, za kar je bil dvakrat odlikovan, se je vrnil v Trst in na Opčine.

Dr. Edo Križnič je bil mož redkih človeških vrlin. Vzorni in zvesti tovariš v vojni in miru je zaradi svoje nesebičnosti, izredne požrtvovalnosti in dobrote bil splošno priljubljen po vsem Krasu od ljudi, ki so imeli v njem ne le strokovnega odličnega zdravnika, marveč dobrotnika in prijatelja. Mehak po srcu in čustvu je bil dober oče svoji družini in vdan številnim prijateljem, ki v vseh vaseh Krasa danes za njim žalujejo. Dr. Križnič pušča za seboj spričevalo o veliki dobroti in humanosti, ki se je bodo kraški ljudje spominjali desetletja. Mi, ki smo mu bili blizu, in ki smo ga imeli radi, ga bomo pogrešali in njegov svetli lik bo ostal z nami, mnogo, mnogo let.

Njegovi gospe soprogi, gospe teti Zori in otrokom pa, s katerimi sočustvujejo v teh žalostnih trenutkih, izrekamo iskreno sožalje

R. HLAVATY

* * *

Včeraj popoldne se je sestal v Prosvetnem domu na Opčinah pripravljalni odbor za pogreb dr. Edija Križniča. Pri odboru so sodelovali njegovi najbližji prijatelji, predstavniki partizanskega združenja ter kmetovalcev. Odbor je sklenil, da bo poskrbel za častno stražo od 11. ure (ko bodo pokojnika pripeljali na Opčine) do pogreba. Na pogrebu bodo sodelovali pevski zbor «Vasilij Mirk» s Proseka-Kontovela, zbor «Primorec» iz Trebč ter openski cerkveni pevski zbor.

Uredništvo in uprava Primorskega dnevnika izrekata družinam in svojcem pokojnih Josipa Škerka in dr. Edka Križniča svoje globoko sožalje.

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob pok. tovariša in prijatelja Jožeta Škrka daruje Malka Kosmina 2000 lir za Dijaško matico.

V spomin iz časa osvobodilne borbe dragemu tovarišu Jožetu Škrku poklanja 2000 lir za Dijaško matico Valenčič Franjo - Kis.

Za češkoslovaške brate poklanja družina Ferjančič 5000 lir.

Namesto cvetja na grob dr. Edka Križniča darujeta Celeste in Draga Daneu 20.000 lir za spomenik padlim partizanom na Opčinah.

Namesto cvetja na grob dr. Edka Križniča darujejo za spomenik padlim partizanom na Opčinah: družina Gorkič 20.000 lir, Hranilnica in posojilnica na Opčinah 10.000 lir, Ivanka Dolenc in Josip Grzančič 5.000 lir.

Namesto cvetja na grob dr. Edka Križniča daruje Hranilnica in posojilnica na Opčinah 10.000 lir za Finžgarjev dom na Opčinah.

V počastitev pok. Edka Križniča daruje 10.000 lir Gianfranco Ciani za spomenik padlim partizanom na Opčinah.

V počastitev spomina pok. tovariša dr. Edka Križniča darujeta Minka in Drago Pahor 5000 lir za spomenik padlim partizanom na Opčinah.

V počastitev spomina pok. dr. Edka Križniča darujeta Vida in Darij Jagodic 5000 lir za spomenik padlim partizanom na Opčinah.

Za počastitev spomina dr. Edka Križniča daruje družina Marotti - Podobnik 10.000 lir za spomenik padlim partizanom na Opčinah in 10.000 lir za Finžgarjev dom na Opčinah.

Namesto cvetja na grob pokojnega Edka Križniča daruje Boris Možina 5000 lir za Dijaško matico.

Namesto cvetja na grob pok. Edku Križniču daruje Ladi Jazbec z družino 2500 lir za partizanski spomenik na Opčinah in 2500 lir za Dijaško matico.

Namesto cvetja na grob dr. Edka Križniča daruje družina Stanka Bole 10.000 lir za spomenik padlih partizanov na Opčinah.

V počastitev spomina pok. Edka Križniča daruje družina Kraus - Skabar 10.000 lir za spomenik padlim partizanom na Opčinah.

Namesto cvetja na grob pok. dr. Edka Križniča daruje družina Cveta Hrovatina 3000 lir za spomenik padlim partizanom na Opčinah.

Namesto cvetja na grob dr. Edka Križniča daruje Prosvetno društvo «Tabor» z Opčin 10.000 lir za spomenik padlim partizanom na Opčinah.

tržaška knjigarna
TRST — Ul. sv. Frančiška 20
Tel. 61-792
je ZAPRTA
zaradi prenovitvenih del.

ODLOK TRŽAŠKEGA ŽUPANA INŽ. SPACCINIJA

Prvega septembra stopijo v veljavo novi prometni ukrepi v središču mesta

V vsem terezijanskem delu mesta bo prepovedano stalno parkiranje avtomobilov in bo uvedeno izmenično časovno parkiranje

Tržaški župan inž. Spaccini je izdal odlok, ki bo stopil v veljavo 1. septembra v zvezi s parkiranjem avtomobilov v terezijanskem delu mesta, v katerem je med drugim določeno: 1. stalna prepoved parkiranja avtomobilov na obeh straneh v Ulici Roma, od Korza Italije do Ulice Ghega, v Ulici Milano, od Ulice Trento do Ulice Carducci in v Ulici Ghega na strani lihih številk, od Ulice Trento do Trga Dalmazia, ter na strani sodih številk, od Trga Dalmazia do Ulice Cellini;

2. izmenična prepoved parkiranja vozil v vseh ostalih ulicah in na vseh ostalih trgih terezijanskega dela mesta, in sicer: v Ul. Cellini, Ghega, Geppa, Galatti, del Lavatoio, Milano, Valdirivo, Torrebianca, Machiavelli, Rossini, na Trgu sv. Antona novega, v Ul. Paganini, delle Torri, Bellini, Ponchielli, Genova, Mazzini, na Trgu Republike, v Ul. S. Nicolò, Cassa di Risparmio, Trento, na Trgu Panfili, v Ul. Corsi, na Trgu Vittorio Veneto, v Ul. sv. Spiridiona, Filzi, Dante, XXX. oktobra, sv. Katarine, Mercadante, della Zonta, S. Lazzaro, Reti, na Trgu sv. Ivana in v Ul. G. Gallina.

3. uvedba časovnega parkiranja v ulicah in na trgih pod točko 2 v dnevih, ko je dovoljeno parkiranje.

Hkrati so preklicani vsi dosedanji ukrepi o prepovedi parkiranja, časovnem parkiranju in o mestih za tovarjenje in raztovarjenje blaga, ki se nanašajo na ulice in trge pod točko 1 in 2.

Občinska uprava je že dlje časa proučevala vprašanje prometa v terezijanskem delu mesta, ki je postajalo iz dneva v dan vedno bolj resno. Zato je sklenila podvzeti ukrepe v korist prebivalstva, poslovnih ljudi in vseh, ki pridejo v središče mesta z avtomobilom in se tu za kratek čas ustavijo. Zato občinska uprava meni, da je treba omenjene ulice in trge pustiti na razpolago avtomobilistom, ki prihajajo v ta del mesta po opravkih ali nakupovati v trgovine in ki do sedaj niso našli mesta, kje parkirati avtomobil.

Novi ukrepi, ki bodo stopili v veljavo 1. septembra, bodo po mnenju občinske uprave koristili predvsem avtomobilistom, ki prihajajo za kratek čas v središče mesta. Z novimi ukrepi bo na omenjenem področju 1200 časovno parkirnih mest (sedaj jih je 800). Računajo, da se bo na vsakem mestu vsak dan izmenoma ustavilo poprečno od 6 do 10 avtomobilov.

Občinska uprava poudarja, da bodo z omenjenimi ukrepi odpravljena samo prosta parkirna mesta. S tem bodo zelo olajšali promet po omenjenih ulicah, saj bodo dobili avtomobili na razpolago še eno vozno stezo, s čimer bo odpadlo tudi parkiranje v drugi in včasih v tretji vrsti, ki so do sedaj v nekaterih ulicah celo onemogočale promet.

Po mnenju občinske uprave bodo lahko trgovci in druge poslovne osebe natovarjale in iztovarjale blago v vseh dnevnih urah brez težav, medtem ko se bodo nakupovalci lahko z avtomobili ustavili pred ali v bližini trgovin. Poleg tega pa se bodo filovije in avtobusi lažje kretali po ulicah, izvožčki pa bodo hitreje vozili. Zvečer bodo pometači lažje očistili mesto, ker se bo iz dneva v dan menjalo dovoljenje časovnega parkiranja na levi oziroma desni strani ulice.

Včeraj popoldne so mestni redarji začeli razdeljevati avtomobilistom letak, na katerem so omenjene osnovne točke županovega odloka, hkrati pa opozorilo avtomobilistom na kazni, če ne bodo spoštovali predpisov. Občinska uprava pa obenem vabi vse avtomobiliste na sodelovanje, da bodo novi ukrepi učinkoviti in v korist velike večine prebivalstva.

Vpisovanje v podružnicah bo v dnevih, ki bodo objavljeni v časopisu.

Pouk se prične 16. septembra t. l. za glavne in stranske predmete.

Ravnateljstvo

Deželni odbornik Dulci sprejel predstavnike združenja trgovcev

Deželni odbornik za industrijo in trgovino Dulci je včeraj sprejel zastopnike Združenja trgovcev iz tržaške pokrajine, predsednika dr. Hausbrandta, podpredsednika Rigolettija in Rosellija ter glavnega tajnika dr Geppija

Med razgovorom so se dotaknili vrste vprašanj, ki se nanašajo na tržaško trgovino, predvsem pa vprašanje trgovskih dovoljenj (licenc), dalje vprašanja tržaškega zastopstva pri novoustanovljenem deželnem odboru za gospodarstvo in socialno skrbstvo itd. Med razpravo so se strokovnjaki zadržali tudi ob vprašanju neposrednih avtocestnih povezav z Ljubljano ter obravnavali obstoječe možnosti za prilagoditev mejnega prehoda pri Fernetičih čedalje večjemu prometu. Naglasili so potrebo po razširitvi in pospešiltvi poslovanja v okviru «avtonomnega računa» in vsakoletnega sejma «Alpe - Adria» v Ljubljani ter nakazali pobude, ki bi jih bilo treba prevzeti v zvezi s poslovanjem z obmejnimi deželami.

Ob zaključku razgovora, ki se je razvil v prijateljskem vzdušju, je odbornik Dulci ponovno zagotovil prizadevanje deželne vlade za vse nakazane probleme.

Mala Rečanka ranjena pri trčenju avtov

Mala učenka z Reke se je včeraj poškodovala pri prometni nesreči, do katere je prišlo malo pred 14. uro v Miramarskem drevoredu v višini Ulice Bovedo. V opel z reško registracijo, ki ga je vozil proti Miramaru 48-letni Ivan Zez z Reke, in v katerem sta se peljali tudi njegova 44-letna žena Josipina in 10-letna hči Nadja, je od zadaj trčil avtomobil primula, za volanom katerega je sedel 38-letni Piero Rapizzi iz Ul. Bonafata 3. Pri trčenju se je poškodovala samo mala Nadja, ki so jo morali bolničarji Rdečega križa z rešilnim avtomobilom pospremiti v splošno bolnišnico. Zaradi udarca na zatilju so jo tu pridržali na nevrokirurškem oddelku, kjer bo okrevala v enem tednu.

Šolske vesti

Državni trgovski tehnični zavod «Žiga Zois» — Trst sporoča, da je vpisovanje za šolsko leto 1968/69 vsak delavnik od 10. do 12. ure. Podrobnejša pojasnila dobite v tajništvu zavoda. Vpisovanje se zaključi 25. septembra t.l.

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se pričnejo vsi popravni izpiti — sprejemni za klasični licej, vstopni in razredni — v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1967/68 **dne 2. septembra ob 8.30 s pismenim izpitom iz slovenščine.**

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se pričnejo **zrelostni izpiti** — v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1967/68 dne 14. septembra 1968 ob 8.30 s pismenim izpitom iz **italijaščine**.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 28. avgusta 1968 se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo pa je 11 oseb.

UMRLI SO: 92-letna Amelia Attemberger vd. Marchetti, 68-letna Antonia Filippi por. Marigonda, 81-letna Francesca Petri vd. Alberti, 88-letna Emma Prinz vd. Cereser, 71-letni Luigi Gerometta, 72-letni Francesco Nassini, 67-letni Giovanni Bernetti, 56-letna Albina Temeroli por. Pecenko, 59-letni Edvard Križnič, 55-letna Maria Russo por. de Fabrizi, 75-letna Angela Buttola vd. Baiz.

NOCNA SLUZBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)

Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1, Croce Verde, Ul. Settefontane 39, Ravasini, Trg Libertà 6, Testa d'Oro, Ul. Mazzini 43.

DNEVNA SLUZBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)

Al Lloyd, Ulica Orologio 6 — Ulica Diaz 2, Alla Salute, Ul. Giulia 1, Picciola, Ul. Oriani 2, Vernari, Trg Valmaura 11.

Kino

Nazionale 15.30 «Dr. Živago». Superkolos v Technicolorju.

Grattacielo 16.00 «Ci divertiamo da matti». R. Tushingam. Technicolor.

Fenice 16.00 «Asuan di lupone». L. Jeffrier, A. Incontrera. Technicolor.

Eden 16.00 «Il gigante buono». Dennis Weaver, Vera Miles. Technicolor.

Excelsior 16.00 «Buttati Bernardo». E. Harryman, G. Page. Technicolor.

Ritz (Ulica San Francesco štev. 10) 16.00 «La casa delle vergini dormienti». Japonski film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Alabarda 16.30 «Eva, la verità sull'amore». Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Moderno 16.30 «Il sergente Ritter». Lee Marvin, B. Tillman. Technicolor.

Filodrammatico 16.30 «Questo mondo proibito». Dokumentarni film. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Aurora 16.30 «Deleke, il futuro tra un milione d'anni». Iz serije «Znanost in fantazija» Technicolor.

Cristallo 16.30 «La mano che uccide». Detektivski film v Technicolorju.

Capitol 16.30 «La legge del più furbo». Louis de Funes.

Impero 16.30 «Per qualche formaggio in più». Risanka Tom and Jerry.

Vittorio Veneto 17.00 «Marnie». Film A. Hitchkocka. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Garibaldi 16.30 «Doringo». Tom Drion, Senta Berger. Technicolor.

Astra 16.30 «Dove vai sono guai». Jerry Lewis. Technicolor.

Ideale 16.00 «Dartagnan contro i 3 moschettieri». F. Lamos. Technicolor.

Abbazia 16.00 «Spia, spione». Zabavni detektivski film.

Poletne prireditve

PARK MIRAMARSKEGA GRADU: predstave «Luči in zvoki». Ob 21.30 «Maximilian of Mexico» v angleščini; ob 22.45 «Massimiliano e Carlotta» v italijanščini. Avtobus «M» iz Barkovelj, postajališče tramvaja «6» proti parku ob 21. in 22.15 ter od parka proti Barkovljam po predstavah.

SOŽALJA

SEKCIJA KOMUNISTOV NA OPČINAH izreka svoje globoko sožalje družini ob smrti tovariša dr. Edka Križniča.

Ob smrti vrlega gospoda živinozdravnika dr. Edka Križniča izreka ZAVAROVALNICA GOVEJE ŽIVINE V BAZOVICI globoko sožalje prizadeti družini.

ZADRUGA «NAŠ KRAS» se pridružuje žalosti družine ob smrti dr. Edka Križniča, ustanovnega člana zadruge in člana nadzornega odbora.

ALOJZ STOKA S PROSEKA izreka iskreno sožalje hudo prizadeti družini ob smrti dr. Edka Križniča.

POKRAJINSKI ODBOR ZDRUŽENJA PARTIZANOV — ANPI izreka svojcem svoje sožalje ob smrti bivšega partizanskega borca dr. Edija Križniča.

KMEČKA ZVEZA izreka ob smrti dr. Edka Križniča najglobljo sožalje žalujoči družini.

OB BRIDKI IZGUBI DR. EDVARDA KRIŽNIČA, svojega požrtvovalnega ustanovitelja, predsednika Pokrajinske zveze živinorejcev goveje živine sivorjave pasme, izraža odbor v imenu članov družini globoko sožalje.

«KÜHNUV SMIŠENY SBOR» IZ PRAGE V GLEDALIŠČU VERDI

Trst je z nedeljeno simpatijo pozdravil odlične češke pevce

Sprejem na županstvu - Pozdravne besede dr. Savone in prof. Lonze v gledališču Verdi med koncertom - Zbor je potrdil svojo visoko umetniško raven

Trst je včeraj z nedeljeno simpatijo pozdravil v svoji sredi odlični pevski zbor «Kühnuv smišenj sbor» iz Prage, ki se je na povratku iz Arezza v domovino, ustavil tudi pri nas na povabilo tržaške pokrajinske in občinske uprave.

Ob 18. uri je tržaška občina priredila gostom sprejem na županstvu, kjer jih je v odsotnosti župana inž. Spaccinija in v prisotnosti večjega števila odbornikov, svetovalcev in drugih predstavnikov oblasti in tržaških kulturnih krogov, pozdravil podžupan prof. Lonza. Prof. Lonza je najprej izrekel priznanje zboru k njegovemu prodornemu uspehu v Arezzu, nato pa poudaril, da je občinska uprava prepričana, da je s povabilom zbora v Trst zadostila željam vseh, ki so hoteli na neposreden način in ob neposrednem stiku izraziti češkoslovaškemu ljudstvu svoje simpatije prav v teh težkih časih njegove zgodovine. Dejal je, da je v teh dneh gledal na Češkoslovaško, na njeno ljudstvo s čustvi bratske solidarnosti ves demokratičen svet, še posebno pa Trst, ki ljubi mir z vsemi svojimi močmi, in katerega vezejo s Češkoslovaško tradicionalni kulturni in gospodarski stiki. Ponovno je poudaril hvaležnost tržaških ljudi, da se je zbor odzval vabilu in izrekel želje, da bi češkoslovaško ljudstvo čimprej našlo pot svojega varnega razvoja v vzdušju ponovno pridobljene svobode.

Podžupan prof. Lonza je dirigentu zbora Pavlu Kühnu nato izročil spominsko kolajno 50-letnice, nakar se mu je dirigent prisrčno zahvalil za prijazne besede in za izraze simpatij do češkoslovaškega ljudstva prav v tem trenutku. Sledil je kratek koktejl.

Zvečer se je zbor predstavil tržaškemu občinstvu v skoraj popolnoma zasedenem gledališču Verdi. Prisotni so bili številni predstavniki oblasti, med občinstvom pa je bilo tudi zelo mnogo Slovencev, saj imamo mi kot bratski narod še posebne razloge, da smo danes bolj kot kdaj koli solidarni s češkoslovaškim ljudstvom.

Čim so se pevci pojavili na odru, se je iz občinstva iztrgal dolg in spontan aplavz, ki je vidno ganil vse člane zbora. Ko se je ploskanje poleglo, je zbor pod vodstvom mladega dirigenta Pavla Kühna zapel prvo pesem na programu Brahmsovo «Fest und Gedenksprüche», motet v treh delih za dva zbora. V prvem delu je nato zbori zapel še Poulencovi skladbi «Vinea mea electa» in «Tenebrae factate sunt» ter otet Františeka Vrane «Lauda Sion Salvatorem».

Že v tem prven delu je zbor pokazal vse svoje vrhunske odlike, izredno intonančno zanesljivost, dognano pevsko disciplino in kulturo vsakega posameznega pevca ter čisto zvočno ubranost in zlitost. Izredno zahtevne ter intonančno in ritmično komplicirane skladbe je zapel z vzorno zanesljivostjo, kljub očitni utrujenosti zaradi potovanja in razumljivi psihološke obremenitve.

Pred začetkom drugega dela sporeda je zbor pozdravil najprej predsednik pokrajinske uprave dr. Savona, ki je ponovno izrekel solidarnost tržaškega ljudstva s češkoslovaškim, ter poudaril tradicionalne kulturne in gospodarske stike. Dejal je, da je Trst boleče občutil tragične dogodke na Češkoslovaškem tudi zato, ker vidi v njih ogrožene svoje možnosti obstoja kot stičišča med različnimi narodi, ki v solidarnosti in razumevanju zasledujejo iste cilje napredka. Izrekel je gostom želje, da bi lahko v miru čimprej znova nastopili pot mirnega političnega, socialnega in kulturnega napredka.

Na kratko je nekaj besed v istem smislu spregovoril še podžupan prof. Lonza, obema pa se je zahvalil dirigent Pavel Kühn, ki je dejal, da so člani zbora ganjeni nad sprejemom, ki ga ne bodo nikoli pozabili. Zaželel je, da bi se sedanja čustva solidarnosti nadaljevala tudi v bodoče tako, kot je glasba vedno bila tista, ki je ljudstva zbliževala in bratila med seboj.

Po dolgotrajnem ploskanju je zbor nato izvedel še drugi del svojega zahtevnega programa umetniškega sporeda, ki je lahko zadovoljil tudi najbolj zahtevno uho. Najprej je zbor zapel Gesualda di Venose «Deh, coprite il bel seno», nato v ženski sestavi Schumannovi «Die Capelle» in «Die Meerfey», zatem v mešani sestavi Dvořakov «Pesmi duše» in «Večer v gozdu», potem ponovno v ženski sestavi tri kratke Sukove impresionistične slike «Žalost», «Pastirji spomladi» in «Pastir in pastirica», za konec pa najprej v moški sestavi Novakovo «Catulli Lesbia» in potem ponovno v mešani sestavi Novakovi «Erato» in «Terpsichore». V vseh, zlasti pa v ženski sestavi, je zbor pel naravnost bravurozno in ogrel občinstvo, čeprav je izvajal repertoar izredno zahtevnih polifonskih del, ne oziraje se na lahek učinek, ki bi ga lahko dosegel z lažjimi in za poprečno uho prikupnejšimi skladbami. To je treba zboru šteti še v posebno priznanje.

Po dolgotrajnem ploskanju občinstva, ki je stoje in z mahanjem robcev ter metanjem cvetja na oder pozdravljalo pevce, je zbor na zaključku zapel še češkoslovaško himno, ki jo je občinstvo poslušalo stoje in v največji tišini, da se je takoj nato spet utrgal aplavz navdušenja.

Ob dogodkih na Češkoslovaškem, nam je tudi «Slovenska levica» poslala svoje stališče, v katerem pravi med drugim, da Slovenska levica «obsoja tak dejanje, ki nasprotuje vsem načelom sožitja in hkrati postavlja socialistično in imperialistično prakso na isto raven. Slovenska levica obsoja politiko dveh blokov, ki jo je rodil dogovor na Jalti in na podlagi katere si dve velesili še zdaj delita vplivna področja. Slovenska levica pozdravlja ponosne in odločne ljudi Češke in Slovaške, jim zagotavlja, da so slovenski socialisti v zamejstvu z vsem srcem na njihovi strani in jim želi, da bi bili čimprej svobodni na svoji zemlji».

ZVEZA PARTIZANOV OPČINE
dne 12. in 13. oktobra 1968
IZREDNI IZLET Z LETALOM V SKOPLJE
Vpisovanje v trgovini «Pohištvo» na Opčinah, Proseška 6 **samo do 31. t. m.**
Cena 21.000 lir (plačljivo v obrokih) Pohititel

V Sv. Križu pomožni anagrafski urad

Z namenom, da ugodi željam prebivalstva Sv. Križa, je občinska uprava sklenila, da bodo poslej pomožni registri anagrafskega urada za rojstva in smrti v Sv. Križu hranjeni pri krajevni občinski delegaciji.

Odborništvo oddelka za matični in anagrafski urad zato sporoča, da rojstev in smrti v Sv. Križu ne bo treba več prijavljati na glavnem matičnem i anagrafskem uradu v občinski palači Costanzi 2, temveč bo zadostovalo, da se bodo zainteresirani v spremstvu prič in s potrebnimi dokumenti podali na občinsko delegacijo v Sv. Križu kot se to že dogaja na Opčinah.

Ta novost, ki bo začela veljati s septembrom, bo predstavljala znatno olajšavo za stalno naraščajoče prebivalstvo Sv. Križa, ki je precej oddaljen od glavnih občinskih uradov v mestu.

Vpisovanje v šolo Glasbene matice

Vpisovanje v šolo Glasbene matice bo od 2. do 14. septembra t. m. od 10. do 12. ure dopoldne v pisarni Glasbene matice v Ulici Ruggero Manna štev. 29.

Vpisovanje v Gorici bo v pisarni SPZ v Ulici Ascoli štev. 1.

LINEA
MOŠKE IN ŽENSKE OBLEKE ZA PERILO IN ŠPORTNE OBLEKE
VIA CARDUCCI, 4 - TEL. 31.1.88 - TRIESTE

NAJBOLJŠI NAKUP SREDI POLETJA:
Ugodna prodaja moških in ženskih oblačil vseh vrst in za vse letne čase.
Trgovina LINEA — Ul. Carducci 4 — nudi svojim zvestim odjemalcem to ugodno priliko samo za nekaj dni.

Potrti naznanjamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustil naš dragi oče, brat, stric, ded in praded

JOSIP ŠKERK

Pogreb nepozabnega pokojnika bo jutri, v petek, ob 17. uri, iz hiše žalosti na domače pokopališče.

ŽALUJOČI: SIN, HČERKE, SESTRE, SNAHA, ZETA, VNUKI, NEČAKI IN DRUGO SORODSTVO

Bajta - Trnovca št. 15, 29. avgusta 1968

KMEČKA ZVEZA

naznanja žalostno vest, da je nenadoma preminil njen dolgoletni zaslužni predsednik

JOSIP ŠKERK

Ohranili ga bomo v trajnem spominu, hudo prizadeti družini pa izrekamo globoko sožalje.

Trst, 29. avgusta 1968

Hranilnica in posojilnica na Opčinah sporoča žalostno vest, da je preminil njen dolgoletni, zaslužni član in odbornik

DR. EDVARD KRIŽNIČ

Vzornega in neutrudljivega sodelavca bomo ohranili v hvaležnem in trajnem spominu.

UPRAVNI IN NADZORNI ODBOR

Opčine, 29. avgusta 1968

Globoko strti sporočamo žalostno vest, da je umrl naš predsednik

DR. EDKO KRIŽNIČ

zvesti borec NOV in pobudnik naše organizacije

ODBOR PARTIZANOV OPČINE

Potrti sporočamo žalostno vest, da je umrl naš

DR. EDKO KRIŽNIČ
živinozdravnik

borec NOB in veliki dobrotnik kraškega ljudstva.

SLOV. PROSVETNO DRUSTVO TABOR OPČINE

Včeraj zjutraj je dotrpel naš nepozabni

DR. EDKO KRIŽNIČ

Pogreb dragega pokojnika bo danes, 29. avgusta, ob 18. uri iz hiše žalosti na Opčinah, Narodna ulica 62.

Žalujoča žena Etka, hčerki Alenka in Marinka z možem, sin Andrej, teta Zora, vnukinja Jana in drugo sorodstvo

Opčine, 29. avgusta 1968

MEDNARODNI TEČAJ O ORGANIZACIJI PREVOZOV V EGS

Po ogledu pristaniških naprav predavanje o pomorskih prevozih

Danes sta na vrsti dve predavanji o letalskem prometu in o najnovejšem razvoju letališč

Po enodnevnem premoru, ki so ga posvetili ogledu pristaniških naprav, pomola VII in izhodišču Cezalpskega naftovoda, so slušatelji IX. mednarodnega tečaja o organizaciji prevozov v Evropski gospodarski skupnosti včeraj ponovno sledili «notranjemu» predavanju v avli «Venezian» na gospodarski fakulteti tržaške univerze. Na vrsti je bila razprava o pomorskih prevozih v razširjeni evropski skupnosti.

Govoril je strokovnjak z univerze v Southamptonu dr. James Bird, ki je že v začetku naglasil, da je pravzaprav najtežji problem pri tem določiti, kaj si moramo misliti pod «razširjeno evropsko skupnostjo», to je katere države lahko pridejo danes v poštev za morebitno raztegnitev šesterice.

Kar se tiče rimske pogodbe, je govornik dejal, da se s prometom in prevozi po morju pravzaprav ukvarja le člen 84, ki ga poleg vsega v različnih deželah tolmačijo na dokaj različne načine. V mednarodnih pomorskih krogih in zlasti v Franciji so za restriktivno tolmačenje člena, pri komisiji EGS pa so nasprotno za agilnejše skupno ukrepanje na področju pomorskih in letalskih prevozov.

Člen 84 namreč pravi: «Svet bo lahko enoglasno določil, kako in s kakšnimi procedurami se bodo lahko sprejemali primerni ukrepi za pomorski in letalski promet». Po restriktivnem tolmačenju člena se da prav malo narediti na področju prevozov, dokler ministrski svet šesterice ne zavzame od primera do primera svoje stališče, po razširjenem tolmačenju pa se da že pri taki formulaciji člena že kdaj marsikaj narediti. Vsekakor pa se bo vsa stvar morala nujno premakniti z mrtve točke, kakor hitro bo stopila v šesterico katera izmed evropskih držav, ki so izrazito pomorske, tako na primer Velika Britanija ali Norveška.

Govoreč o pristaniških infrastrukturah v državah Evropske gospodarske skupnosti in Evropske cone za svobodno menjavo (EFTA) je govornik ugotovil, da ima EFTA v tem pogledu velike prednosti pred EGS; države članice EFTA so namreč bolj «obmorske» kakor članice EGS, njihova obala je na splošno mnogo bolj členovita, poleg tega pa je njihovo prebivalstvo bolj koncentrirano ob obali kakor v EGS. Konkurenčna moč pristaniških struktur v EFTA pa je v primeri s pristanišči EGS lahko toliko uspešnejša, ker se najpomembnejša pristanišča EFTA nahajajo na področjih, ki so zemljepisno obrnjena proti EGS; za samo Veliko Britanijo pa je treba povedati, da razpolaga ta z izredno razvitim omrežjem notranjih vodnih poti, po kateri lahko plujejo standardna plovila do 1.350 ton.

Uvajanje kontejnerskega prometa v Evropi se po govornikovih ugotovitvah vrši znatno hitreje kakor pa gospodarsko integriranje med članicami evropske šesterice. To ne je, da narekuje pospešitev integracije, temveč tudi opozarja na potrebo po primerni razširitvi združene Evrope, kajti idealno razvita kontejnerizacija v pomorskem pa tudi v kopenskem prometu zahteva tolikšno prometno omrežje, da ga same današnje članice EGS ne premorejo.

Kar se tiče posameznih dežel in njihovih pristaniških infrastruktur v EGS, pa postaneš že ob bežnem pogledu na zemljevid pozoren na to, da imata Rotterdam in Amsterdam s svojimi notranjimi vodnimi potmi največje možnosti za uspeh. Tudi Antwerpen ima odlične možnosti za nadaljnji razvoj, manj možnosti pa imajo nemška pristanišča, ki nimajo v zaledju tako ugodnih prometnih zvez kakor omenjene luke. V trenutku, ko bo v EGS stopila Velika Britanija, se bo pomorski promet na Severnem morju odločno povečal. Pri tem bodo imele velike koristi zlasti Anglija, Francija in Zahodna Nemčija. Pristop Velike Britanje pa bo prinesel v EGS nov problem, kako urediti vprašanje finančne pomoči posameznim pristaniščem. Angleška pristanišča si morajo namreč sama pomagati, zato so že od nekdaj konkurenčna, medtem ko računajo luke EGS na finančne podpore. V sedanjem okviru EGS pa bi se morali dogovoriti — je zaključil predavatelj — naj se pristaniščem, ki imajo slabše infrastrukture, velike daljave v zaledju, slabe zveze, itd., priznavajo višje pomoči kakor pa pristaniščem, ki so v tem pogledu bolje opremljena.

Kakor smo omenili v začetku, so si predavatelji in slušatelji tečaja včeraj ogledali naše pristaniške naprave. Spremljali so jih rektor univerze prof. Origone, predsednik Neodvisne ustanove za tržaško pristanišče dr. Franzil, glavni ravnatelj dr. Ciai in druge osebnosti. Danes sta na univerzi na sporedu dve predavanji, in sicer eno o letalskem prometu (predavatelj ing. H. Suessenguth iz Frankfurta) in drugo o najnovejšem razvoju letališč (prof. inž. S. Tomasino iz Rima).

Tržačan povozil Angležinjo v Žusterni

Voznik Alfredo Rabuin iz Trsta je v torek popoldne vozil osebni avtomobil TS 76366 iz Kopra proti Izoli. Na prehodu za pešce v Žusterni mu je nenadoma stopila pred avto britanska državljanka Mary Kottle, ki ni bila opazila prihajajočega vozila. Avtomobilist ni mogel preprečiti trčenja. Turistka je dobila hude telesne poškodbe, da so jo morali odpeljati na zdravljenje v izolsko bolnišnico.

Vlom v skladišče

Neznani tatovi so preteklo noč vlomili v skladišči v Ul. dei Macelli 8, ki sta last 66-letnega trgovca Alcea Petrinija iz Pendice Scoglietto 5/2. Vlomilci so odnesli deset rezervnih delov za tovornjake, večjo količino kovinskih odpadkov, štiri serije medeninastih uteži in šest pladnjev za tehtnice. Okradenec, ki je tatvino prijavil agentom komisariata pri Sv. Soboti, je povedal, da je utrpel kakih 200 tisoč lir škode.

Goriško-beneški dnevnik

ZARADI POTREB DELAVCEV

Uvedena nova avtobusna proga med Gorico in industrijsko cono

Avtobusi bodo vozili pred pričetkom in ob zaključku dela - Sprememba proge Gorica - pokopališče - Gabrje - Nova proga Gorica - Sovodnje - Tržič

V goriški industrijski coni že delujeta dve tovarni: livarna Prinzi in tovarna bonbonov «La Giulia». Kmalu bodo končana dela pri gradnji tovarne bonbonov «De Licia». Delavci, ki so v teh tovarnah zaposleni so se pred časom obrnili preko sindikalnih organizacij na županstvo, da bi uvedlo v ta okoliš vožnje mestnega avtobusa.

Županstvo je na to zahtevo delavcev pristalo in dalo nalog podjetju Ribi-ATG, ki vzdržuje mestni avtobusni promet, naj uvede z 2. septembrom novo progo, ki bo vezala mestno središče z industrijsko cono.

Proga bo tekla po sledečih ulicah: Svetogorska postaja, Travnik, Ulica Mameli, Korzo Verdi, Korzo Italija, železniška postaja, Ul. Di Manzano, Tržaška ulica, pokopališče, industrijska cona, Ulica sv. Mihaela (južno od Štandreža), Sovodnje, tovarna Lacego.

Odhod od svetogorske postaje bo ob 7.10, v industrijsko cono se bo avtobus pripeljal ob 7.30, pred tovarno Lacego v Sovodnje pa ob 7.35.

Odhod iz Sovodenj (tovarna Lacego) bo ob 17.10, iz industrijske cone ob 17.15, prihod na svetogorsko postajo ob 17.40.

Avtobus bo torej vozil le ob urah pričetka in zaključka dela v tovarnah.

Istočasno bodo izvedli nekatere spremembe na progi Gorica — pokopališče — Gabrije.

Avtobus, ki odhaja ob 17.15 s Travnika, ne bo več vozil po ulicah 24. maja in Duca d'Aosta, ampak po Korzu Italija do glavne postaje in po Ulici Di Manzano. Popoldanska vožnja s Travnika do pokopališča bo ob 16.50. Popoldanska vožnja v obratni smeri bo ob 17.20.

S prihodnjim mesecem bo podjetje Ribi uvedlo novo avtobusno progo Gorica — Tržič na relaciji Gorica — Štandrež — Sovodnje — Rubije — Petovlje — Zdravščina — Zagraj — Fogliano — Redipuglia — Tržič (glavni trg) — ladjedelnica.

Nova proga bo delovala le ob delavnikih. Odhod iz Gorice bo ob 6.45 in ob 13.30, odhod iz Tržiča pa ob 7.40 in ob 17.30. Ob sobotah pa bo drugi odhod iz Tržiča ob 12.30 in ne bo večerne vožnje.

V Gorici bo odhod z avtobusne postaje v Ulici 9. avgusta. V Štandrežu se bo avtobus ustavil na sedanjem avtobusnem postajališču v Ulici sv. Mihaela v bližini glavnega trga. V Sovodnjah bosta dve postajališči: prvo v začetku vasi, drugo pa pred županstvom. Postajališče v Rubijah ne bo v vasi, marveč na obvozni cesti onkraj Vipave, na križišču pod železniško postajo.

Jutranji avtobus, ki bo odhajal iz Tržiča ob 7.40 bo prispel v Gorico ob 8.15 in se ga bodo torej lahko posluževali tudi dijaki, ki obiskujejo šole v Gorici.

Z vožnjami bodo pričeli v ponedeljek, 2. septembra. Podjetje Ribi bo namestilo na vseh postajališčih ustrezna znamenja.

Odhod avtobusa Kmečke zveze na izlet v Ljubljano

Kmečka zveza priredi v nedeljo enodnevni avtobusni izlet v Ljubljano. Avtobus bo vozil po naslednjem voznem redu: odhod izpred spomenika v Pevmi ob 6. uri, izpred spomenika na Oslavju ob 6.05, z zgornje postaje na Oslavju ob 6.10, z Bukovja (Štverjan) ob 6.20, iz Podgore ob 6.30, s trga v Štandrežu ob 6.40, s trga v Sovodnjah ob 6.50.

Kmečka zveza prosi vse izletnike, naj bodo točni, ker zamudnikov ne bodo čakali.

Da ne bi bilo nepredvidenih zapletljajev, naj že doma pregledajo, če imajo veljavne dokumente za prehod meje. Povratek okoli 22. ure.

V DVORANI DEŽELNIH STANOV NA GRADU

Odličen koncert praškega zbora

Občinstvo, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, jim je priredilo navdušen sprejem

V okviru poletnih prireditev, ki jih prireja skupno z občinsko upravo goriška ustanova za kulturo, je nastopil v torek 27. t.m. na goriškem gradu znani češki ansambel «Kühniv Smišeny Sbor» iz Prage pod vodstvom Pavla Kühna. Zbor je sedaj na povratku z mednarodnega polifonskega tekmovanja v Arezzu, kjer je zmagoslavno nastopil in odnesel dve prvi nagradi, v mešani in ženski polifonski skupini!

Za to priliko je bila slavnostna dvorana v goriškem gradu prenapolnjena. Koncert sam je obsegal dva dela: v prvem smo lahko «lišali klasične in umetne češke pesmi, v drugem pa izbor svetovnih in čeških del s področja religiozne glasbe. Prva skladba je bila Gesualda da Venose «Deh, coprite il bel seno», ki je bila tudi obvezna pesem na tekmovanju v Arezzu. Sledili sta dve skladbi nemškega romantika Schumanna, «Die Meerfey» in «Die Capelle»; zlasti slednja je zapustila nepozaben vtis po svoji mehki liričnosti in nežni interpretaciji. Slišali smo nato tri skladbe češkega skladatelja Antonina Dvořaka, ki so jih praški pevci zapeli z dozirano umerjetnostjo. Pet skladb Josefa Suka je odpel ženski zbor ob štiriročni klavirski spremljavi Jana Novaka in Františeka Vrane, katerih skladbe smo lahko tudi poslušali. Zadnja točka prvega dela je obsegala tri skladbe Jana Novaka: «Catulli Lesbia», «Erato» in «Terpsichore» (slednjo so morali po burnem aplavzu ponoviti). Vse tri skladbe zahtevajo silno tehnično popolnost in dovršeno obvladanje vokalne tehnike. Vse to so pevci iz Prage tudi resnično pokazali.

V drugem delu torkovega koncerta so češki pevci najprej brezhibno odpeli Brahmsov trodelni motet «Fest un Gedenksprüche», ki v svoji kompoziciji spominja na händelovsko zborovsko ustvarjanje. Bolj nežne note je prikazala skladba Francisa Poulenca «Vinea mea electa», bolj turobne pa «Tenebrae factae sunt». Spored je zaključila velika skladba «Lauda Sion Salvatorem», motet v sedmih delih, sodobnega skladatelja Vrane. Tu so češki pevci morda res dosegli višek v svoji interpretaciji in pokazali vse sposobnosti svoje mojstrske pevske šole. Kot pozdrav goriški publiki so po velikih aplavzih zapeli še motet «Jubilate Deo» goriškega skladatelja p. Miolija.

Goriško občinstvo je češke pevce nagradilo s toplimi in burnimi aplavzi. Ti so veljali predvsem visoki umetniški stopnji njih izvajanja, bili so pa tudi izraz občutene solidarnosti in simpatij s češkim ljudstvom v tej uri težke preizkušnje.

* * *

BULDOŽERJI KAR NAPREJ RIJEJO V BOLJUNSKE VINOGRADE

Kdaj bo industrijsko pristanišče določilo ceno za uničene pridelke?

Interpelacija deželnega svetovalca dr. Draga Štoke predsedniku deželnega sveta o uničevanju boljunskih vinogradov

Pretekli ponedeljek dopoldne je vladni komisar prefekt dr. Cappellini ob prisotnosti predsednika industrijskega pristanišča odv. Sacerdottija in glavnega ravnatelja družbe «Grandi Motori-Trieste» inž. Verzegnassija obljubil boljunškim kmetom, ki so se z njim pogovarjali na kraju, kjer so buldožerji začeli riti v vinograde, da bodo že v torek dopoldne sklicali sestanek, da določijo pravično odškodnino, kmetom za uničeni pridelek.

Do včeraj pa ustanova za industrijsko pristanišče, ki bi morala oceniti povzročeno škodo in sporočiti kmetom, koliko jim bodo plačali za uničenje grozdja, sadja in povrtnine na obdelanih zemljiščih, še ni nicesar sporočila, kaj so odločili.

Včeraj smo zvedeli le, da «bodo kmetje dobili po zakonu odškodnino za uničene pridelke». To pa še ne pomeni, kdaj in koliko jim bodo plačali za to, kar sedaj buldožerji uničujejo. Poleg tega pa smo tudi zvedeli, da mora tehnični urad ustanove za industrijsko pristanišče šele ugotoviti «dejansko gmotno stanje» (fatto di consistenza), da se mora nato posvetovati s pristojnimi tehničnimi organi, kot na primer s kmetijskim nadzorništvom, za določitev odškodnine, ter da se mora o vsem tem še posvetovati s pristojnim uradom deželnega civilnega tehničnega urada.

Kot torej vidimo, ne samo izplačilo razlaščene zemlje je še daleč, marveč se je začel šele dolgi birokratski postopek celo za izplačilo škode, ki jo sedaj neposredno povzročajo kmetom, ki so dejansko še vedno lastniki svojih vinogradov in sadovnjakov. In prav v tem je največja ironija: Za tovarno «Grandi Motori» bodo porabili baje več kot 40 milijard lir. Podjetje, ki je začelo izravnavati zemljišče, kjer bo zrasla tovarna, gotovo dobiva redno plačilo za svoje delo. Samo lastniki zemljišč, na katerih pa bodo zgradili tovarno, še niso dobili niti ene lire. Sedaj pa zavlačujejo celo izplačevanje škode, ki jo povzročajo kmetom z uničevanjem pridelka.

Deželni svetovalec dr. Drago Štoka je poslal predsedniku deželnega sveta naslednjo interpelacijo v zvezi s pripravljalnimi deli za gradnjo tovarne GMT.

«V teh dneh so se začela v Boljuncu pripravljalna dela za gradnjo tovarne velikih motorjev DIESEL. Pripravljalna dela pa so zaradi bližnje trgatve hudo prizadela kmetovalce. Buldožerji namreč čistijo zemljišča ter istočasno rujejo in podirajo trte, sadno drevje, oljke itd. Dozorevajoči sadeži, ki še visijo na trtah in na drevju, so tako neizprosno obsojeni, da se jih pomendra. Zdi se, da je šel po vinogradih ciklon, ki je uničil vse. Ljudje skušajo odpeljati domov, kar se da rešiti, a ne morejo razumeti, zakaj niso pristojne oblasti smatrale za umestno, da se ta pripravljalna dela odložijo za kakih 20 dni, se pravi toliko časa, da bi grozdje dozorelo.

V zvezi z zgornjim pojasnilom sprašujem deželni odbor, a zanj odbornika za kmetijstvo, gozdove in hribovsko gospodarstvo, kaj namerava ukreniti, da bi se nemudoma zaščitile zakonite koristi kmetovalcev, ki bodo razlaščeni.

Posebej sprašujem pristojnega odbornika, da bi zvedel, če namerava:

1. posredovati pri pristojnih oblasteh, da se dela v teku prekinejo, ali pa da se jih osredotoči na zemljišča, kjer ni trt in sadnega drevja ter se tako da kmetovalcem možnost, da čez kakih 20 dni oberejo dozorele sadeže;

2. če bi se to izkazalo za nemogoče, kaj namerava odbornik ukreniti, da bi kmetovalci dobili takojšnjo pravično odškodnino za škodo, ki jo buldožerji prizadejajo njihovim vinogradom in sadnemu drevju.

Konec tega tedna bo v Števerjanu (gostilna Dvor) tridnevni praznik grozdja, ki ga prireja domače prosvetno društvo Briški grič. Društvo je svoj praznik naznanilo po Goriški s številnimi lepaki

OD 5. DO 7. SEPTEMBRA NA TOLMINSKEM

Seminar o gozdnih cestah in spravljanju lesa iz gozdov

Seminarja se bodo udeležili številni strokovnjaki iz šestih držav - Praktično prikazovanje uporabe strojev UNIMOG

V okviru prizadevanj za razvoj gozdarske proizvodnje v letu 1968, bo Jugoslovanski kmetijsko-gozdarski center iz Beograda, v sodelovanju s Soškim gozdnim gospodarstvom iz Tolmina, Poslovnim združenjem gozdarskih organizacij v Ljubljani, Gozdarsko fakulteto ljubljanske univerze in nemško tovarno Daimler-Benz A.G. organiziral v času od 5. do 7. septembra na Tolminskem poseben seminar o spejlavi in vzdrževanju makadamskih cest in spravilu lesa iz gozdov. Na seminarju, ki bo največja tovrstna prireditev v Jugoslaviji, in ki se ga bo udeležilo nad 300 strokovnjakov jugoslovanskih gozdarskih, cestnih in komunalnih podjetij ter večje število opazovalcev iz švice, Zvezne republike Nemčije, Italije, Avstrije in Romunije (medtem ko so čehi iz znanih razlogov morali odpovedati sodelovanje), bodo prikazali najnovejše dosežke na področju gradnje in vzdrževanja makadamskih cest v hribovitih legah in stroje za vleko, nakladanje in prevoz lesa.

Na seminarju bodo praktično uporabljali stroje UNIMOG 406 z vsemi potrebnimi priključki in opremo, buldožerje vrste Caterpillar D-6, udeležencem pa bodo organizatorji zavrteli tudi strokovne filme in dopolnjevali predavanja z diapozitivi. Predavali bodo domači strokovnjaki Vladimir Ocvirk, Janko Melan in Janez Rot iz Gozdnega gospodarstva Tolmin ter Andrej Dobre z gozdarske fakultete ljubljanske univerze.

Gozdno gospodarstvo v Tolminu je nabavilo celotno garnituro vozil UNIMOG in priključkov za najrazvrstnejša dela v gozdarstvu. Med seminarjem bodo praktično prikazovali delovanje UNIMOGA z nakladalno napravo, vzdrževanje gozdnih cest z napravo TENKLE AG 66, uporabo vibrovaljarjev in posebnih ščetk za čiščenje odtočnih žlebičev, praktično delovanje težje naprave za vzdrževanje cest TRENKLE AG 65, uporabo polprikolpnika GLOGGER za odvažanje posekanih debel, in druge sodobne tehnične naprave. Končno bo izbor naprav obsegal še frontalno snežno frezo z lemežem dolgim 2,6 m m ter klinasti plug za vozilo UNIMOG 406.

Kmalu razdeljevanje sladkorja in kave proste cone

Trgovinska zbornica v Gorici obvešča prebivalstvo, da bodo pričeli v prihodnjih dneh z razdeljevanje sladkorja in kave proste cone. Za prebivalce goriške in sovodenjske občine bo na osebo 2,250 kg sladkorja, ki ga bodo prizadeti dvignili z nakazilom štev. 1 nove nakaznice proste cone. Prebivalci ostalih občin na Goriškem bodo dvignili enako količino sladkorja z nakazilom štev. 7.

Istočasno bodo razdeljevali po 800 gramov kave na osebo za prebivalce Gorice in Sovodenj z nakazilom štev. 2, po 600 gramov kave na osebo v ostalih občinah z nakazilom štev. 8.

Blago bo treba dvigniti do 30. septembra t. l.

Lestvice učiteljic na državnih otroških vrtcih

Na oglasni deski šolskega proveditorata v Gorici, Ul. Carducci, je objavljen ministrski dekret z dne 5. avgusta t. l., ki določa razpored mest za poučevanje na državnih otroških vrtcih v šolskem letu 1968-69. Ta dekret je moč dobiti tudi pri šolskem inšpektoratu in pri didaktičnih ravnateljstvih.

Zbiranje prispevkov za ureditev Lavričevega groba

Klub starih goriških študentov pripravlja ureditev groba znanega slovenskega javnega delavca na Goriškem dr. Lavriča, pokopanega na glavnem goriškem pokopališču. Pristojbina za njegov grob je zapadla že leta 1959 ter obstaja nevarnost, da ga bo občinska uprava prekopala. Da bi se kaj takšnega ne zgodilo, klub prosi goriške Slovence, če bi mogli prispevati denarna sredstva za obnovitev pogodbe za nadaljnjih 30 let. Prispevke sprejema naše uredništvo.

Lažji prometni nesreči

Dve lažji prometni nesreči sta se včeraj pripetili pri Ajdovščini in na Majnici. Pri Ajdovščini sta trčila dva tovornjaka. Ranil se je šofer goriškega tovornjake, 22-letni Francesco Maniscalco, stanujoč v Ul. Michelsteadter 7. V bolnišnici v Gorici so ga pridržali na zdravljenju za sedem dni zaradi udarcev po glavi.

Na Majnici se je zavtom ponesrečil 40-letni Alfonso Clarizia iz Tržiča, Ul. Volta 30. V bolnišnici so mu nudili prvo pomoč; poškodoval se je po rokah in obrazu.

IZ GORIŠKEGA MATIČNEGA URADA

V goriškem matičnem uradu so včeraj prijavili tri rojstva, in sicer rojstva Paole Filipu, Andrea Remolija in Stefana Coniediza.

V Sesljanu se je ponesrečil 40-letni Aldo Pahor. Odpeljali so ga v tržiško bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč; okreval bo v 7 dneh.

VESTI Z ONKRAJ MEJE

Uveljavitev briških in vipavskih vin na vsakoletnem sejmu v Ljubljani

Zlate in srebrne medalje za zadrugi v Brdih in v Vipavi

Za proslavo v Novi Gorici so izdelali prospekt mesta

V Brdih in na Vipavskem pridelajo ob normalnih letinah okoli 1600 do 2000 vagonov tržnih presežkov vin. Obe območji sta pred vojno oskrbovali z vinom zlasti Trst in druga pomembnejša središča Primorske. Po vojni je nastal dokajšen problem s preusmeritvijo trga. Vendarle je kakovost vin kmalu privabila trgovce tudi iz notranjosti Slovenije. Tako so briška in vipavska vina našla pot v številna gostišča večjih slovenskih mest od Ljubljane do Kranja, Celja, Jesenic. Seveda so se morala soprijeti s konkurenco zlasti kvalitetnih štajerskih vin.

Medtem ko v prvem povojnem desetletju ni bilo skrbi za prodajo vin, ker je bila proizvodnja nizka, pa je pozneje postala stvar drugačna. Kdor je hotel kaj prodati, se je moral potruditi za dober pridelek. Tako sta briško in vipavsko kmetijsko posestvo zgradili sodobni kleti z okoli 1000 vagonov vina, ki sta opremljeni z vsemi pripomočki za sodobno kletarjenje. Preusmerili sta se tudi k temu, da bi dobivali od kmetovalcev predvsem grozdje, ki bi ga po sodobnih postopkih potem predelovali v vino. Medtem ko je po reorganizaciji zadruga v Brdih kmalu uspela pridobiti privatne kmetovalce, da ji oddajajo grozdje, je na Vipavskem, kjer imajo privatni kmetje dokajšnje tradicije v kletarjenju, teže. Vendarle kaže, da prodira tudi med te kmete spoznanje, da se bo dalo dobro vnovčiti kvalitetno pripravljeno vino, za kar pa niso sami sposobni.

Preizkus za kvaliteto vin pomeni vsakoletni vinski sejem v Ljubljani, ki si je pridobil ugled po vsem svetu. Na njem se je do sedaj uveljavila predvsem briška zadruga, ki je za svojo rebulo uspela pridobiti že nad 20 zlatih medalj. Zadruga v Vipavi je doslej dobivala skromnejša priznanja. Vendarle pa se tudi v njeni kleti blestijo številna priznanja. Tudi za letošnji sejem, ki bo od 30.8. do 8.9. v Ljubljani, so vina obeh zadrug dobila dokaj spodbudna priznanja. Zadruga v Brdih je na primer prejela zlate medalje za dve vrsti rebule, tokaj in merlot ter tudi srebrni medalji za tokaj in merlot. Vipavska zadruga pa je prejela kar deset srebrnih medalj.

* * *

Pripravljalni odbor za organizacijo proslave vseljudske vstaje na Primorskem je izdal te dni poseben prospekt mesta, ki je lepo urejen in bo nepogrešljiv pripomoček za informacije ljudem, ki se bodo udeležiti proslave 15. septembra. Prospekt je izšel v nakladi 10.000 izvodov.

Poleg številnih informacij, sporeda prireditve in slikovnega materiala naj omenimo prispevek predsednika občinske skupščine Milana Vižintina, ki izreka dobrodošlico udeležencem proslave, ter sestavek dr. Jože Vilfana, ki je bil ob začetku množične vstaje predsednik pokrajinskega narodno osvobodilnega sveta za primorsko Slovenijo ter znan organizator narodnoosvobodilnega gibanja. Dr. Vilfan poudarja demokratični značaj Osvobodilne fronte, katere politična zasnova je predstavljala možnost in spodbudo za sodelovanje Slovencev in Italijanov ob sedanji meji ter tudi perspektive za dobre sosedske odnose po vojni, ki zlasti na Goriškem dobivajo izredno ustvarjalno obeležje.

* * *

Delavci novogoriškega cestnega podjetja zaključujejo te dni z deli pri rekonstrukciji in asfaltiranju ceste, ki vodi od Mirna preko Opatjega sela in Kostanjevice proti Komnu. Skupna dolžina novoasfaltirane ceste od Mirna do Vojščice, kjer je meja med novogoriško in sežansko občino, bo znašala nad 14 km. Predvidevajo, da bodo v kratkem podaljšali asfaltni trak še do Komna. Hkrati asfaltirajo cestišče od Komna do Štanjela. Tako bo moč v kratkem potovati od Mirna pa po vsem obmejnem Krasu po asfaltni trasi. V Novi Gorici pravijo, da bo asfaltirana cesta odprla nove možnosti za razvoj lovnega in nedeljskega turizma.

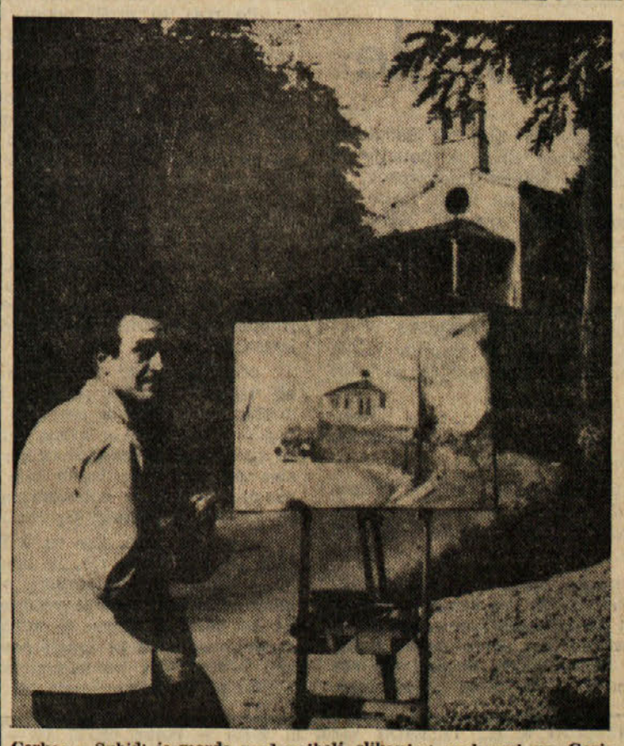

Cerkev v Subidi je morda med najbolj slikanimi cerkvami na Goriškem. Privlačuje njena arhitektonska zgradba in pa lokacija na prehodu v Brda. Prejšnji dan smo pri slikanju te cerkve našli slikarja iz Milana

Popravni izpiti na slov. srednji šoli

Slovenska enotna srednja šola v Ul. Randaccio v Gorici sporoča, da se bodo popravni izpiti pričeli 2. septembra ob 8.30 s pismeno nalogo iz italijanščine. Razpored ostalih predmetov je objavljen na šolski oglasni deski.

Po TV oddaja o Novi Gorici

Danes v četrtek ob 20.35 bo po jugoslovanski televiziji zanimiva oddaja z naslovom «Nova Gorica včeraj, danes, jutri.» Oddaja je posvečena 25-letnici vseljudske protifašistične vstaje na Primorskem.

Izleti

Slovensko planinsko društvo iz Gorice sporoča, da priredi v soboto in nedeljo 31. avgusta in 1. septembra visokogorski izlet k Pogačnikovemu domu in na Razor. Odhod iz Gorice v soboto ob 14. uri, spanje v Pogačnikovem domu, v nedeljo vzpon na Razor in povratek. Za informacije je na voljo Bernard Bratuš, Goriška nabavno-prodajna zadruga, Ul. Don Bosco, tel. 26-08.

Mali oglasi

KONFEKCIJA MONCARO, Verdijev korzo 117 išče vajenca in pomočnico v prodajalni.

Kino

Gorica

VERDI. 17.15: «Un poker di pistole», G. Hilton, ameriški kinemaskopski barvni film.

CORSO. 17—22: «Sanyuro», T. Mifune in T. Makadai, japonski film v kinemaskopu.

MODERNISSIMO. 17.30—22: «Il boom», Alberto Sordi in G. M. Canale, italijanski film.

VITTORIA. 17.30: «Trappola per quattro», L. Paoli in G. Rizzo. Italijanski film v barvah in kinemaskopu.

CENTRALE. 16.30: «Il ponte sul fiume Kwai», W. Holden in A. Guinness, angleški kinemaskopski barvni film.

Tržič

AZZURRO. 18.30: «Una notte per 5 spie», F. Interlenghi in I. Thunc, v barvah.

EXCELSIOR. 17.30: «Tutte le ragazze lo sanno», David Niven in S. M. Laine.

PRINCIPE. 18.30: «L'ultimo samuray», T. Mifune.

DEŽURNE LEKARNE

GORICA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna Cristofoletti, Travnik, tel. 29-72.

TRŽIČ

Danes je v Tržiču odprta lekarna «Alla salute», Ul. Cosulich 117, tel. 72480.

RONKE

Danes je odprta lekarna All'Angelo, dr. Olivetti, Ul. Roma 22, tel. 77019.

Kdo ga je videl?

Dne 11. julija letos se je po odhodu iz Buzeta v Istri proti Trstu izgubila vsaka sled za 62-letnim Josipom Kodeljo. Pogrešani je visok 1,70 m in močno razvit. Na levi roki nosi velik zlat prstan z inicialkami KG in dva zlata poročna prstana.

Kdor ga je videl ali morda kaj slišal o njem, za naprošen, da to sporoči na naslov Angela Kodelja, Drevored XX. septembra 31 - Trst.

Festival lista

«L'UNITÀ»

NA PONČANI od petka, 30. avgusta, do ponedeljka, 2. septembra

Večer pesmi «Folks» z ameriškima črncema ANNETTE in TERMAN ter ruskih ljudskih pesmi z VLADIMIROM

Koncert tria BORDON z duetom DARIO in DARKO

Koncert godbe na pihala «PARMA» iz Trebč

Proces radioteleviziji

TOMBOLA Z DOBITKI V ZNESKU 100.000 LIR

Veliki srečolov s 5000 nagradami

Govorila bosta: FERDINANDO DI GIULIO član vodstva KPI ter poslanec ALBIN ŠKRK

Predsedoval bo ANTONINO CUFFARO

Vstop s prostovoljnimi prispevki

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, 29. t.m. ob 19.30 barvni western film:

IL MAGNIFICO TEXANO

Igrajo: GLENN SAXON, JOHN BARRACUDA in BARBARA LOY

šport šport šport šport šport

KOLESARSTVO

SVETOVNO PRVENSTVO V RIMU

Grassi (Italija) in Baginjanc (Sov. zveza) svetovna prvaka v drugem dnevu prvenstva

Grassi je zmagal v vožnji za motorji za amaterje Baginjancova pa v ženski hitrostni vožnji

RIM, 28. — Italija je v drugem dnevu svetovnega dirkališčnega prvenstva osvojila prvi letošnji naslov svetovnega prvaka, obenem pa tudi edini naslov, ki ga doslej še nobenemu Italijanu ni uspelo si priboriti na svetovnih prvenstvih: 25-letni Giuseppe Grassi, šesti izmed dvanajstih bratov iz Bergama, je pred 7.000 gledalci na olimpijskem dirkališču v Rimu dokazal, da v je letos najboljši amaterski vozač za motorji na svetu.

Grassi je zavzel vodilni položaj takoj po startu in njegova rumena čelada je ves čas kazala pot ostalim vozačem. Nasprotniki so ga izmenično neprestano napadali, vendar je Italijan, ki se je začel ukvarjati s tem športom, komaj pred petimi meseci, vse napade odbil. V zadnji minuti vožnje ga je nevarno napadel Nizozemec Stam, vendar je uspel Grassi za hrbtom svojega odličnega predvozača, 63-letnega Belgijca Meulemana, vzdržati tudi ta sunek in si priboriti najvišjo lovoriko s prednostjo komaj petih metrov.

Zanimivo je, da so pred tremi leti Grassija kot kolesarja že črtali s seznama tekmovalcev. Tedaj je namreč med neko dirko padel v ob cesti tekočo reko Serchio in si je precej poškodoval hrbtenico. Trdoživi mladenič pa je ozdravel, se zopet lotil kolesarjenja in je zdaj izpolnil v italijanski zbirki svetovnih kolesarskih naslovov še edino praznino, ki je zevala.

REZULTATI FINALNE VOŽNJE

1. Giuseppe Grassi (It.), ki je v eni uri prevozil 74,432 km
2. Stam (Niz.) 5 metrov zaost.
3. Herger (Šv.) 20 metrov
4. De Vlaeminck (Bel.) 45 m
5. Julia (Sp.) 220 metrov
6. Carniel (It.) 4 kroge in 20 metrov zaostanka.

Odstopila sta Castelle (It.) in Janser (Šv.).

Takoj po zaključku amaterske vožnje za motorji so se pomerile ženske v finalih hitrostne vožnje. Naslov svetovne prvakinje povsem zasluženo osvojila 30-letna študentka ekonomije iz Harkova Ala Baginjanc, ki je poročena z nekim Armencem in nima otrok. Močna in postavna Sovjetinja je brez posebnih težav odpravila svojo rojakinjo Kiričenkovo, medtem, ko je tretja Sovjetinja Jermolajeva z enako lahkoto potisnila na četrto mesto Vzhodno Nemko Blobnerjevo. Sovjetinje so torej zabeležile res izreden uspeh: osvojile so vse tri medalje.

REZULTATI FINALNIH VOŽENJ

za 1. in 2. mesto
prva vožnja
1. Baginjanc (SZ)
2. Kiričenko (SZ)
zadnjih 200 metrov v 12"65
druga vožnja
1. Baginjanc
2. Kiričenko
zadnjih 200 metrov v 12"65

za 3. in 4. mesto
prva vožnja
1. Jermolajeva (SZ)
2. Blohner (V. Nem.)
zadnjih 200 metrov v 13"91
druga vožnja
1. Jermolajeva
2. Blohner
zadnjih 200 metrov v 13"23

V ostalih disciplinah so se v vožnji za motorji za profesionalce uvrstili v finale: Belgijci Verschueren, Proost in De Loof, Z. Nemec Rudolph, Francoz Raynal, Nizozemci De Wit, Van Der Lans in Oudkerk ter edini Italijan De Lillo. Njegova rojaka Sivilotti in Arienti sta v repesažu odstopila.

V zasledovalni vožnji za profesionalce se bosta borila za prvo mesto zmagovalca današnji polfinalov Britanec Porter in Danec Ritter, ki sta premagala Italijana Guerro, oziroma Faggina. Italijana se bosta tako potegovala za tretje mesto.

Še enega finalista so Italijani dobili v hitrostni vožnji profesionalcev: Beghetto se bo namreč potegoval za naslov svetovnega prvaka v dvoboju z Belgijcem Sercujem, ki je premagal Italijana Pettenello, medtem, ko je Beghetto odpravil svojega rojaka Bianchetta.

DIRKA «GERMANVOX»

Adorni zmagal v Imoli pred Destrom in Motto

IMOLA, 28. — Na kolesarski dirki za «Veliko nagrado Germanvox» v Imoli je zmagal Vittorio Adorni. 160 km dolgo progo je v 20 krogih prevozil v 3.32'18" s poprečno hitrostjo 45,219 km na uro.

V njegovem času je prispelo na cilj še 12 kolesarjev in sicer: 2. Destro, 3. Motta, 3. Gualazzini, 5. Gimondi, 6. Poli, 7. Laghi, 8. Fantinato, 9. Colombo, 10. Albonetto, 11. De Prà, 12. Casalini, 13. Minieri 11'10" zaostanka, 14. Bitossi, 15. Dalla Bona in še drugi v času Dalla Bone.

NOGOMET

Ženski nogomet tudi v Mariboru

V nedeljo, 8. septembra se bosta v Mariboru v okviru jugoslovanskega prvoligaškega prvenstva srečala domači prvoligaš Maribor in novinec Bor. V predtekmi tega srečanja pa si bodo Mariborčani lahko ogledali prav zanimiv nastop: med seboj se bosta namreč pomerili članici italijanske ženske profesionalne nogometne lige, enajsterici Interja in Milana. Ti dve ekipi sta glavna kandidata za naslov italijanskega ženskega nogometnega prvaka.

Tudi v Mariboru so pred kratkim ustanovili dve domači ženski nogometni ekipi, ki nosita ime Železničar in Maribor. Krstni nastop bosta opravili 22. septembra pred tekmo prve moške lige Maribor-Beograd.

NOGOMET

Napadalci Triestine zatajili v Portogruaru

PORTOGRUARO, 28. — V predprvenstvenem nogometnem srečanju je danes četrtoligaška enajsterica Portogruara dosegla proti Triestini neodločen izid 0:0. Srečanje je trajalo trikrat po pol ure.

Nekaj rezultatov prijateljskih tekem

Juventus — Dinamo Bukarešta	1:1
Milan — Derthona	9:0
Inter — Monza	6:0
Lazio — Alessandria	2:1
Novara — Pro Vercelli	3:1
Mestrina — Venezia	1:0
Sampdoria — Morale	4:0
Treviso — Padova	0:0
Genova — Entella	4:2
Spal — Palermo	1:0

ŠAH

Od sobote dalje v Gorici velika šahovska prireditev

Polfinale državnega prvenstva bo trajal od 31. avgusta do 8. septembra - Lepe denarne nagrade - Nastopilo bo tudi sedem Goričanov

V Gorici bo v dneh od 31. avgusta do 8. septembra pomembna šahovska prireditev: na sporedu bo namreč polfinale 30. italijanskega državnega šahovskega prvenstva. Prireditev bo organiziral Goriški šahovski krožek pod pokroviteljstvom Italijanske šahovske zveze in goriškega pokrajinskega ravnateljstva ENAL.

Na tem pomembnem šahovskem tekmovanju bo nastopila cela vrsta odličnih šahistov z vsega italijanskega polotoka. Pravico do nastopa imajo namreč vsi mojstrski kandidati, igralci prve in druge nacionalne kategorije in tisti društveni prvokategorniki, ki so na zadnjem turnirju prve kategorije dosegli vsaj 70 odstotkov možnih točk.

Vsi tisti igralci, ki bodo v goriškem polfinalu državnega prvenstva zbrali 70 odst. možnih točk ali pa zmagali bodo imeli pravico do nastopa v finalu 30. državnega prvenstva.

V častnem odboru te letos največje šahovske prireditve v naši deželi bo vrsta najvišjih osebnosti iz goriške pokrajine in Gorice same, predsednik pa bo Alfredo Berzanti, predsednik deželne vlade Furlanije-Julijske krajine.

V organizacijskem odboru bo predsednik pokrajinskega ENAL, predsednik goriške ustanove Pro Loco in predsednik Goriškega šahovskega krožka. Za vodjo turnirja so določili sodnika Italijanske šahovske zveze Milančana Gina Piccinina, pomagala pa mu bosta komisarja Luigi Segati in Renato Stacchi iz Gorice.

Turnir bo vsak dan v prostorih krožka Goriške čitalnice od 15. do 20. ure, v nedeljo, 1. septembra in torek, 3. septembra pa bodo predvidoma igrali tudi zjutraj od 8. ure dalje.

Med igralce bodo poleg drugih razdelili tudi lepe denarne nagrade in sicer bo dobil zmagovalec 50.000 lir, drugi 35.000, tretji 25.000, četrti 20.000, naslednja dva po 15.000, od sedmega do desetega mesta pa vsak po 10.000 lir.

Tega polfinalnega tekmovanja se bodo izmed Goričanov udeležili: Kulsterle, Perini, Bellantone, Portelli, Rupeni, Bregant in Culot.

ATLETIKA

5 žensk in 3 moški predstavniki v atletski ekipi SFRJ za Mehiko

Samo Nikolićeva kandidatinja za medaljo - 21. septembra že vsi atleti v Mehiki - Brez Silagyja in Medjimurca jugoslovanska ekipa oslabljena

Pet atletinj in trije atleti Jugoslavije se bodo udeležili olimpijskih iger v Mehiki. 8-članska reprezentanza bo za dva člana manjša kot so predvidevali in kot je predlagala atletska zveza. Dokleta so: Vera Nikolić (800 m), Nataša Urbančič (kopje), Marjana Lubej (80 m ovire, 100 m, peteroboj), Djurdja Fočić (peteroboj) in Snežana Hrepevnik (višina), fantje pa Milek (višina), Todosijević (višina) in Farčič (10.000 m ter maraton). Olimpijski odbor je sprejel vsa predlagana dekleta, odbil pa je skakalca v višino Silagyja (211 cm) in tekača Medjimurca (800 m 1'47"5). Izključitev obeh atletov verjetno ne bo pozitivno vplivala na jugoslovansko atletiko, ki se letos prav zadovoljivo razvija. Silagy je bil med sezono dokaj konstanten pri dobrih dosežkih, Medjimurec pa se je odlikoval prav v ostri konkurenci. Njegov čas predstavlja med drugim letošnji 20. najboljši rezultat na svetu.

Zveznega trenerja Iliča smo pred kratkim vprašali kaj misli o jugoslovanski atletski odpravi za Mehiko.

«Razen Vere Nikolič nimamo nobene možnosti izredno visokih uvrstitev, želimo pa svetovni javnosti pokazati, da so v naši deželi tudi drugi odlični atleti, poleg Vere Nikolič. Nočemo, da bi se ustvaril pojem Jugoslavija = Vera Nikolič.

Kje bodo jugoslovanski atleti pred olimpijskimi igrami še nastopali?

«Malo pred odhodom bo cela reprezentanca nastopila na balkanskih igrah v Atenah 5., 6. in 7. septembra. Ta nastop bo seveda zadnji preizkus naše moči.»

S čem računa Jugoslavija na balkanskih igrah?

«Osvojiti bomo skušali čim več prvih mest, Romunija pa je tako pri moških kot pri ženskah favorit za prvo mesto.»

Je bil za olimpijske igre izdelan poseben načrt priprav?

«Mislite na nadmorsko višino? Za to smo poskrbeli samo za Nikoličevo in Farčiča, katerih napori so daljši ali celo zelo dolgi. Oba trenirata v St. Moritzu v Švici. Naši ostali olimpijski atleti take posebne vrste treninga ne potrebujejo, ker so njihovi napori kratkotrajni. Priprave potekajo po klubih in stremijo, da bi bili vsi v najboljši formi v pravem trenutku.»

Kdaj bodo odpotovali atleti v Mehiko?

«V prvi skupini jugoslovanskih športnikov bosta od atletov samo Farčič in Nikoličeva. Odpotovala bosta 17. septembra. V drugi skupini, ki bo odpotovala 21. septembra, pa bodo vsi ostali.»

-lin-

Boljunsko nogometno igrišče se že spreminja v skladišče

Kdaj bodo mladini dolinske občine v zameno za porušeno zgradili novo nogometno igrišče?

Naš časopis je že poročal, da so začeli v preteklih dneh z buldožerji razkopavati njive, polja in vinograde na boljunski ravnini, kjer bodo zgradili prihodnje leto tovarno Grandi Motori. Ljudje s tesnobo opazujejo delo kovinskih robotov, ki neusmiljeno trgajo vez med preteklostjo, med delom in življenjem naši prednikov ter med bodočnostjo, ki si jo domačini — zlasti starejši — le stežka predstavljajo v dovolj jasnih oblikah. Vsi vedo, da vnaša rohnenje težkih motorjev in strojev nekaj novega, preobrat, ki bo v temeljih spremenil način življenja prebivalcev celotne dolinske občine.

Tega pa ne čutijo samo starejši, ampak tudi mladina in ta ne le v predstavah, ampak tudi praktično. Skupno s polji svojih očetov izgubljajo mladi Brežani svoje edino nogometno igrišče v dolinski občini, v Boljuncu.

Podjetje, ki izvaja pripravljalna dela za gradnjo velike tovarne, je namreč že zgradilo na nogometnem igrišču pred spodnjimi vrati veliko cementno ploskev, na kateri bodo postavili barako, shrambo za razne gradbene potrebščine. Zgornja polovica igrišča, ki je trenutno še cela, pa bo služila za parkirišče gradbenih strojev, buldožerjev, traktorjev, tovornjakov in drugega.

Osrednja športna organizacija dolinske občine, Š.d. Breg, je tako ostala brez svojega nogometnega igrišča, čeprav ima celo vrsto nogometnih enajsteric: člansko, mladinsko, naraščajniško in začetniško.

Vodstvu Brega ni preostalo drugega, kot da je preneslo svojo dejavnost na tuje in precej oddaljeno igrišče pri Sv. Sergiju. Kaj pa to pomeni za Breg najbolje pove dejstvo, da bo treba na tem igrišču plačati za vsako tekmo od 5 do 6.000 lir, za vsak trening pa 4.000. Če k temu dodamo še, da bo obisk gledalcev na oddaljenejšem igrišču precej manjši, kot na domačem, si lahko predstavljamo s kako težkimi vprašanji se bo moralo letos sprijeti vodstvo Brega, če bo hotelo se nadalje nuditi mladim dolinskim občanom možnost nogometnega udejstvovanja.

Dolinski športniki so zaradi izgube boljunskega igrišča tem bolj zagrenjeni, ker do danes, kljub zagotovilom, še vedno ni mogoče izvedeti, ne kje, ne kdaj bodo v zameno za sedanjega zgradili nov, enakovreden športni objekt.

Podjetje, ki pripravlja gradnjo tovarne «Grandi Motori» je porušilo del zidu krog boljunškega nogometnega igrišča, da lahko skozi nastalo odprtino vozi na igrišče (ki bo med gradnjo služilo za skladišče) buldožerje in druge gradbene stroje

LOS ANGELES, 28. — Američanka Debbie Meyer je postavila nov svetovni rekord na progi 800 m prosto s časom 9'16"4, kar je za 1"4 bolje od starega rekorda.

NOV ŠPORTNI OBJEKT ZAMEJSKE SLOVENSKE MLADINE

Čez dva dni v Padričah otvoritev novega igrišča

Tako potekajo zadnja dela pri gradnji novega športnega objekta Gaje v Padričah, na katerem bosta poleg igrišča za odbojko in košarko tudi dve balinarski stezi

Še dva dneva nas ločita od otvoritve novega športnega objekta v Padričah in s tem od začetka športnega tedna Gaje.

Organizatorji te manifestacije so pripravili zelo pester teden dni trajajoč spored športnih tekmovanj, vendar pa so imeli pri tem precej smole. Medtem ko so se domača društva odzvala v lepem številu, bodo mednarodni nastopi kot vse kaže, precej omejeni. Zaradi češkoslovaških dogodkov sta odpovedali svoje sodelovanje tako italijanska državna moška odbojkarska reprezentanca, kot češka ekipa Slavija iz Prage.

Organizatorji skušajo zato zdaj stopiti v stik s češkoslovaškim državnim odbojkarskim prvakom Špartakom, ki trenutno gostuje v Italiji (iz domovine je odpotoval pred vdorom čet petih držav varšavskega pakta) in se bo v ponedeljek vrnil domov, vendar bo v soboto zvečer nastopil verjetno še v Rimu proti ekipi Roma Pallavolo.

Kolikor bi vodstvu Gaje uspelo pridobiti za nastop v Padričah tudi to ekipo, bi to vsekakor močno povzdignilo kakovost nedeljskega mednarodnega turnirja, za katerega sta že zagotovili svoje sodelovanje reprezentanci Trsta in Slovenije.

OBVESTILO

Športno društvo Breg obvešča člane moške odbojkarske ekipe, da bo danes ob 20. uri trening na igrišču pri šoli v Dolini. Trening za dekleta bo v petek zvečer, tudi ob 20. uri. Treninga bosta predpriprava za nastop na športnem tednu Gaje v Padričah, za katerega so se prijavili tudi odbojkarji in odbojkarice Brega.

OLIMPIJSKE VESTI

Olimpijski ogenj že na poti v Barcelono

GENOVA, 28. — Tisoče ljudi si je preteklo noč in danes zjutraj ogledalo olimpijski ogenj, ki je gorel v trinožni žari na Trgu Dante v Genovi med stebroma 700 let stare Porte Soprane. Ob 10. uri zjutraj je prvi tekač, državni telovadni reprezentant Fulgenzi s plamenom iz žare prižgal svojo baklo in je nato med zvoki fanfar in vojaške godbe — medtem, ko so ugasili ogenj v žari in sneli olimpijsko zastavo — krenil proti pristanišču mimo postrojene častne čete, v kateri so stali pripadniki raznih vojaških rodov. Prvo predajo so opravili pred Kolumbovo rojstno hišo, nato pa je 14 tekačev v belih dresih z olimpijskimi krogi na prsih, nadaljevalo tek do pomorske postaje.

Tukaj so se zopet oglasile fanfare, vojaška godba je zaigrala olimpijsko himno in zadnji tekač je krenil na šolsko jadrnico italijanske vojne mornarice «Palinuro». Baklo je izročil poveljniku ro». Baklo je izročil poveljniku, nakar so z ognjem prižgali posebno žaro, ki je stala sredi krova.

Točno ob 11. uri so mornarji razpeli jadra in «Palinuro» je med brizganjem vodnih curkov gasilskih čolnov, tuljenju siren parnikov v pristanišču in v spremstvu desetin drugih čolnov in vlačilcev počasi zapustil pristan ter krenil proti Barceloni.

KOŠARKA

Prijateljska košarkarska tekma v Tržiču: Jugoslavija — Snaidero Videm 89:57.

21.

B. TRAVEN

General iz džungle

Po poročilih prestreženih peonov je bilo v Hucutsinu zares zbrano veliko število pripadnikov državne policije in federalesov, poleg tega pa precejšnje število finquerosov, ki jih je bilo toliko, da so peoni računali na kako fiesto ali veselico v mestu Ko se je več peonom razvezal jezik, so izpovedali, da po splošnem prepričanju korakajo uporniki na Hucutsin, da bi obkolili mesto in poklali vse, kar je živega v njem.

Ko so v štabu zvedeli za ta poročila, skoraj ni bilo več mogoče zadrževati capitanov posameznih čet. Najrajši bi se kar takoj pognali na Hucutsin. Spet jih je mamila velika množina orožja. Plen je bil drugotnega pomena, če so nanj sploh mislili.

General je bil v težavnem položaju spričo take bojevitosti muchachosov. Lahko bi se zgodilo, da bi ga muchachosi obdolžili prevelike opreznosti ali celo strahu.

Toda tako kot on so bili tudi Profesor, Coronel, Celso, Santiago, Andreu in Pedro dovolj pametni in so uvideli, da bi bilo v teh okoliščinah mogoče izvesti obkolitev samo z izgubo polovice armade.

General je dejal: «Ne počenjajte neumnosti. Takšni osli pa ruralesi in finquerosi spet niso, da bi nas čakali v Hucutsinu. Tam bi bili mi v premoči zaradi naše spretnosti, naših nožev in mačet. To vedo. Zaustavili nas bodo daleč zunaj. Tri ali štiri milje pred mestom. Lahko si kar misliim, kje nas bodo čakali. V določeni oddaljenosti od mesta je deroča reka. Reki se ne moremo izogniti. Moramo čez. Takoj na drugi strani je hudičeva soteska in mnogo grmovja. Tam bodo tičali in nas čakali. Toda mi jim bomo že zamešali kašo.»

Po poti so prišli peoni, ki so bili namenjeni na trg v Hucutsin. General je poklical nekaj muchachosov, ki so govorili isto narečje in so se zato naglo sprijateljili s potujočimi peoni. Ti muchachosi, ki niso bili najbolje poučeni in jih je Fidel še nalašč pustil v negotovosti, so z razburjenimi kretnjami pripovedovali tem peonom, da bo krdelo prišlo čez tri dni v Hucutsin in da bo tam zanetilo tak ogenjček, da ne bo ostalo celo niti obzidje patia in da ne bo prizaneseno živi duši, ko bodo spet odšli iz Hucutsina, zakaj muchachosi da imajo hude račune s tamkajšnjim županom in policijskim načelnikom.

Brž ko so peoni prispeli v Hucutsin, so naglo raztrobili po vsem mestu, kar so vedeli. In ker so se bali, da ne bi po pomoti poklali tudi njih, so se še isti večer pripravili na odhod iz Hucutsina in to je seveda vse ljudi, vštevši vojake in finquerose, potrdilo v prepričanju, da uporniki dejansko že korakajo tja.

«Če bi šli nad Hucutsin,» je dalje razlagal General, «nas bo napadla v hrbet posadka iz Achlumala, ki je verjetno že dobila sporočilo, da smo na poti v Hucutsin, in ima ukaz, naj nas napadejo s hrbta. Poleg tega bi nam prišli nasproti še ruralesi in federalesi iz krajev, ki ležijo na poti od Hucutsina proti Jovelu. To bi bila neznanska premoč. Čakajo nas na prerijah ali v soteskah in bi nenadoma planili na nas.»

«Pravilno govoriš, General,» ga je prekinil Coronel.

«In prav zato, ker so v Hucutsinu tako hudičevo prepričani, da korakamo tja, se bomo spravili najprej na Achlumal in se lotimo tam postojank ruralesov in federalesov. Pri tem bomo verjetno uplenili petdeset do sto novih karabink, morda še kako strojnico in toliko streliva, da ga vsega niti v enem mesecu ne bi mogli postreljati. Hkrati si bomo zavarovali hrbet. Zdaj pa namen te spremembe. Ko bomo zavzeli Achlumal, ne bomo šli po tej kratki poti na Hucutsin, ampak bomo korakali skozi San Miguel in San Jeronimo na Teultepec. Tam ne bomo srečali dosti ruralesov. V Teultepecu, in tega se boste gotovo spominjali s pohoda na monterije, bomo več kot šest sto metrov visoko nad Hucutsinom. Tam bomo čepeli kot v kamniti trdnjavi in s tistih višin bomo švigali dol na Hucutsin kot orli na zajce. Potem bomo obvladovali višine, potem bomo obvladovali grmičevje in soteske in naj se kar spravijo na nas. Še njihove uši ne bodo ostale žive. O pravem času bomo zasedli pot, ki drži v Sibacjo. Če jih takrat napademo, jim ostane odprta samo ena pot, pot nazaj, po kateri smo mi prišli, nazaj v veliko džunglo. In takrat se bo začela veselica, ker jih bomo imeli tam, kjer jih hočemo imeti. Tako bo in prav nič drugače. Kdor za to glasuje, naj dvigne roko. Kdor pa je proti, dobi eno od mene na gobec, in to temeljito, potem pa mi lahko pove kak boljši načrt. In če bo v resnici boljši, bom rade volje sodeloval. Toda hudičevo težko si boste izmislili boljši načrt.»

Tako so se odpravili na Achlumal, medtem ko so se ruralesi, federalesi in dobro oboroženi finquerosi v čedalje večjem številu stekali v Hucutsin, da bi praznovali bližnjo zmago.

Finquerosi so že vsak dan, odkar so bili tam, praznovali zmago. Na *cabildu*, občini, so vihrale zastave, ki so vnaprej oznanjale veliko zmago. Po krčmah se je pilo in veseljačilo.

«Tem ušivim in prekletim svinjam, tem puntarskim Indijancem bomo že vtepli v glavo, kdo je gospodar v državi in kdo komandira v okraju Chiilum.»

«Na to se pije.»
«To je moška beseda.*Salud, compadre!*»
«*Salud, compadre!*»
«Seveda bova zvrnila še enega, don Clementino.»
«Kajpak, don Cesar.»
«*Viva el Caudillo!*»
«Naj živi veliki upravljavec našega slavnega ljudstva!»
«*Salud, compadre!*»
«*Viva la patria!*»

2

Pohod tistega dne je bil vražje težaven. Velika cesta ni bila nič drugega kot žalostna in bedna steza za mule. Vspenjala se je in spuščala po skalnih in kamnitih višinah. Potem so prišla močvirja, barja in razmehčana tla, kjer človek in žival nista več hodila ali tekala, ampak sta se samo plazila naprej, pri čemer je človek vlekel eno nogo iz močvirja, druga pa se mu je spet udirala v blato in govno.

Proti poldnevu, ko so prebredli reko, se je pot spet razširila. Spet se je začela prerija.

Včeraj so bili spet obiskali neko finco, Santo Brigido. Tudi tamkajšnja gospoda so, kakor so povedali peoni, ki so ostali tam, odšli na nekakšno svatbo. Finquero, njegova žena ali hči ne bi namreč nikoli, niti na smrtni postelji, priznali, da je gospoda odpotovala s fince iz strahu pred indijanskimi uporniki. Finquero bi bil v očeh svojih sosedov in prijateljev, posebej še v očeh svojih peonov, izgubil ves ugled, ko bi bil živi duši, celo svojemu konju ali priljubljenemu psu zaupal, da je odjezdil z vso družino na svatbo ali zaroko, ker korakajo indijanski uporniki na finco. Če pa ni bilo mogoče tako presenetljivo naglo praznovati svatbe, ker sta ženin in nevesta hotela imeti tudi pri tem svojo besedo in še nista dovolj preizkusila drug drugega, je bil zmeraj na voljo kak svetnik, ki je enemu izmed sosednjih finquerosov ali njegovi ženi ali kaki njegovi hčeri ali sinu ali materi nudil priložnost, da je praznik slovesno obhajal in povabil vse finquerose z družinami vred na proslavo.

Na finci Santa Brigida so tudi ostali samo peoni in kakor na drugih fincah, ki so jih uporniki dotlej obiskali, je tudi tukaj Profesor podaril peonom vso zemljo na finci in razglasil, da so vsi dolgovi, ki jih imajo pri finqueru, razveljavljeni in odpisani.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-6374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst